

Η ΑΙΓΙΝΑΙΑ,

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ.

- « Εί γὰρ λαθὼν ἕκαστος ὅ,τι δύναιτό τις
- » Χρησθῆναι, διέλθει τοῦτο, καὶ κενὸν φέροι
- » ΠΑΤΡΙΔΙ, κακῶν ἂν αἱ πόλεις ἐλασσόνων
- » Παιρῶμεναι, τοιοῦτον αὐτοῦμαιν ἂν.»

ΕΥΡΗΠΑ. Φοῖνις, στή. 1022-1025.

Ἀριθμ. Β΄.

1831.

Ἀπριλίου 15.

Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ.

Ὅτι χρέος τῶν ἐκτὸς τῆς Ἐπικρατείας ὁμογενῶν ἢ πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους συνδρομή.

Εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καλὸν καὶ ἐνδοξον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἀνεδέχθη ἡ Ἑλλὰς, ὅλα τὰ εἰς τὸ ἔδαφος αὐτῆς εὐρεθέντα τέκνα τῆς διεκινδύνευσαν ἀφειδῶς καὶ σώματα, καὶ κτήματα, καὶ χρήματα, καὶ ψυχὰς ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀπολυτρόσεως. Οἱ δὲ ἀπόντες ἐκ τῶν κινδύνων εἰς τὰ ξένα, συμπάσχοντες καὶ συμμεριζόμενοι τὰς ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἢ φόβους· δεινοπαθοῦντες, πενθοῦντες καὶ δεόμενοι τοῦ Ἰψίστου εἰς τὰς δυστυχίας, ἀγαλλόμενοι δὲ καὶ ἀνευφημοῦντες καὶ δοξολογοῦντες εἰς τὰς εὐτυχίας τῆς νίκης, ἐδίδον καὶ χεῖρα βοηθείας εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τῶν ἀγωνιζομένων, χρήματα καὶ ἐρόδια πολέμου ἀποστέλλοντες. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου τοῦ τρομεροῦ καὶ φονικωτάτου ἐξῆλθε, χάριτι θεῆς, ἡ Ἑλλὰς νικήτρια, φέρουσα τὸ κάλλιστον καὶ ἐνδοξότατον ἄθλον, τὴν αὐτονομίαν τῆς· καὶ οἱ ὅλα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου παθόντες ἀγωνισταί, ἀναπνεύουσιν ἤδη ὑπὸ τὴν προστασίαν τακτικῆς καὶ ἐπαγγελματινοῦσης τὰ κοινὰ συμφέροντα Κυβερνήσεως, καταγιγνώμενοι εἰς τὸ ν' ἀναστήσωσι τὰς κατεδαφισμένας αἰκίας τῶν, νὰ μεταφουτεύσωσι τὴν δεν-

δροτομηθείσαν γῆν των, νὰ πορισθῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν, καὶ ν' ἀφήσωσι τὸ εὖ καὶ τὸ καλῶς ζῆν κἄν εἰς τὰ τέκνα των καταγίνονται ἐν ἐνὶ λόγῳ ν' ἀπολαύσωσι τοὺς καρποὺς τῆς ἀνακτηθείσης ἐλευθερίας. Ἄλλ' οἱ καρποὶ οὗτοι οὐδ' ὀριμαζοῦσιν οὐδὲ γεύονται καλοὶ καὶ γλυκαῖς καὶ διαρκέστατοι γινόμενοι, εἰμὴ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς παιδείας.

Εἰς ἄλλον λοιπὸν ἀγῶνα εἰρηναῖον καὶ ἡσυχον εὐρίσκονται τώρα οἱ Ἕλληνες τὸν πρὸς τὴν παιδείαν, δίχως τῆς ὑπόιας, οὐδὲ πολιτισμὸν οὐδ' ἀρετὴν κοινωνικὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωσι σταθερὰν, οὐδὲ τὸ ἄθλον τὸ τῆς ἐλευθερίας δύνανται νὰ στερεώσωσιν οὐδὲ νὰ συντηρήσωσιν ἀσφαλῶς. Ταῦτα καὶ οἱ Κυβερνῶντες καὶ οἱ κυβερνώμενοι καλῶς ἐννοοῦντες, συναγωνίζονται πρόθυμοι καὶ ἐκ τοῦ στερήματος καταβάλλοντες πρὸς τῆς παιδείας τὴν ἀπάκτησιν. Ἄλλ' οἱ ἔξω τῆς ἐπικρατείας ὁμογενεῖς, οἱ εἰς τὸν πρῶτον ἀγῶνα βοηθήσαντες, πρέπει νὰ μένωσι καὶ πρὸς τὸν δεύτερον ἀδιάφοροι ἵαφοῦ μάλιστα αὐτοὶ ἔξω τοῦ ὀλέθρου εὐρεθέντες ἔμειναν κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας τὰ ἐπιτηδευότερα πρὸς τοῦτον τὸν ἀγῶνα ὄπλα; Ἡ φιλογένεια, ἡ φιλοτιμία, τὸ συμφέρον των αὐτὸ ἀπαιτοῦν ν' ἀπόστεφανώσωσι τοὺς ἰδίους ἑαυτῶν καὶ τοὺς τῶν ὁμογενῶν προτέρους ἀγῶνας μὲ τῆς παιδείας τὸ ἄθλον, ἀγωνιζόμενοι καὶ αὐτοὶ πρὸς τοῦτο ὅχι μ' ὀλιγωτέραν γενναϊότητα ἀπὸ τοὺς διακινδυνεύσαντας ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας.

Μὲ ἀνεκλάλητον τῆς ψυχῆς μας χαρὰν βλέπομεν ὅτι οἱ ἔξω τῆς Ἑλλάδος ὁμογενεῖς ἐνωῶσιν, ὅτι τὸ μέγιστον τοῦ νῦν πρὸς τὴν παιδείαν ἀγῶνος ἀνήκει εἰς αὐτοὺς, καὶ ἤρχισαν ν' ἀγωνίζονται φιλοτιμῶς, ἄλλος ἄλλο τι συνεισφέροντες ἐκ τῶν ὠφελίμων εἰς ἐκπαίδευσιν τῶν ὁμογενῶν των. Οἱ ἐν Βουκορεστίῳ ἐμπορευόμενοι κ. Πολυχρόνης Κ. Νάννη καὶ ἀδελφοὶ ἐπέσπεραν πεντακάσια δίστηλα εἰς βοήθειαν τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Ζακύνθου πολλοὶ συνέδραμον προσφέροντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν, οἱ μὲν ἅπαξ, οἱ δὲ καὶ ἐτησίως, ὑπὲρ τὰ διακάσια δίστηλα διὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ σχολεῖον. Ἡ Πατρίς, δεχομένη εὐγνωμόνως τὰ δῶρα, εὐχαρίστησε τὰ καλὰ καὶ γενναῖα τέκνα τῆς διὰ τῆς φερύσης τὸ πρόσωπον αὐτῆς Κυβερνήσεως· καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες χρέος ἔχομεν εὐγνωμοῦντες νὰ ἐπαινῶμεν τὸ φιλοτιμον καὶ φιλογενὲς τῶν ἀδελφῶν μας,

παροτρύνοντες ἀλλήλους πρὸς τὰ κοινωφελῆ. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι τοὺς φιλοπάτριδας τοῦτους δωρητὰς θέλουσιν μιμηθῆ προθύμως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν πλουσίων καὶ εὐκαταστάτων ὁμογενῶν τῶν ἔξω τῆς πατρίδος διατριβόντων. Ἄν οἱ τοῦ Νευϊόρκου φιλόανθρωποι κάτοικοι, ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, δὲν παύουν ἀπὸ τοῦ νὰ πέμπωσιν εἰς χρῆσιν τῆς πτωχῆς νεολαίας τῆς Ἑλλάδος ἀβάκια καὶ βιβλία, ἵα εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Εὐρώπης παροικούντες εὐποροὶ Ἕλληνες, ἔχοντες καὶ χρήματα καὶ βιβλία πράχειρα, πρέπει νὰ φαίνωνται θεαταὶ ἀπαθεῖς εἰς τῶν ὁμογενῶν των τὴν στέρησιν;

Οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας ἐμποροὶ μας δύνανται, νομίζομεν, καὶ αὐτοὶ νὰ συνεισφέρωσι κατ' ἔτος τὸ πολλοστημόριον τοῦ καθαροῦ κέρδους των, ἀφ' οὗ βλέπουσιν τοὺς πτωχοὺς γεωργοὺς δεκατίζοντας ἐκουσίως τὰ προϊόντα των, καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας συνεισφέροντας τὸ κατὰ δύναντιν εἰς σύστασιν σχολείων. Καὶ αὐτῶν χρέος εἶναι νὰ βοηθήσωσιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἔθνους, καὶ συμφέρον μάλιστα ἰδιαίτερον· διότι πᾶν ἔθνος, ὅσα πλεον πολιτίζεται, τόσῳ πλείοτερα προϊόντα παράγει καὶ καταδαπανᾷ. Οἱ τοῦ εἰς Σύρον Ἑλληνικοῦ Ἀσφαλιστικοῦ καταστήματος ἐπέσπεραν, ἀκούομεν, τὴν ἀπαρχὴν τοῦ κέρδους των εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς παιδείας· οὗτοι πρῶτοι ἔδωκαν τὸ ἀξίειπαινον παράδειγμα· δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ἐμπορευόμενοι ὁμογενεῖς θέλουσιν τὸ μιμηθῆ φιλοτιμῶς.

Παρὰ τὴν εἰς οἰκοδομὴν σχολείων καὶ εἰς πορισμὸν βιβλίων ἀναγκαίαν χρηματικὴν βοήθειαν, χρειάζονται προσέτι καὶ οἱ δίδοντες εἰς ἐκεῖνα τὴν ψυχὴν, οὕτως εἰπεῖν, διδάσκαλοι· ὥστε ὁ ὑπὲρ τῆς παιδείας ἀγὼν ἀνήκει καὶ εἰς αὐτοὺς μάλιστα, ὡς εἰς πρωταγωνιστὰς. Ἐκ τῶν ἔξω τῆς πατρίδος διατριβόντων ὁμογενῶν, οἱ μὲν εἰς τὰς ἐμπορικὰς των ὑποθέσεις καταγινόμενοι οἱ δὲ, μὴ ἔχοντες πύρον εἰς ἐπάνοδον, παραμένουσιν εἰς τὰ ξένα· ἀλλ' οἱ διεσκορπισμένοι ἔξω τῆς Ἑλλάδος λόγοι, ὅσοι μάλιστα ἔχουν τελειωμένα τὰ μαθήματά των, ἵα περιμένοντες περιπλανῶνται ἐτι ἀπάτριδες, ἀνέστιοι καὶ ἔξω τῆς μητρικῆς των γῆς; Ἡ Ἑλλὰς ἔρημος, ἄπορος, πτωχὴ καὶ ταλαιπωρημένη, μόλις ἤρχισε νὰ συνέργηται εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνουσα ἀπὸ τῶν πολυχρονίων πληγῶν τῆς τοὺς πόνους· δὲν ἔχει οὐδ' ἀμοιβὰς πλουσίας νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας αὐτὴν, οὐδὲ τὰς τῆς ἡδύπα-

θείας ἀπολαύσεις τοῦ πολιτισμένου κόσμου νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς. Ἄλλ' ὁ λόγιος καὶ ἀληθῶς φιλόσοφος Ἕλληνας, εἰς τὴν Ἑλλάδα μόνον ἔμπορεῖ νὰ εὕρῃ τὴν μόνην γλυκυτάτην ἀπολαυσιν καὶ ἀξίαν τῶν εὐγενῶν καὶ ἐλευθέρων ψυχῶν. Καὶ τοῦ ἀλλοῦ ἔμπορεῖ νὰ γευθῇ τὴν ἡδίστην ψυχικὴν ἡδονὴν, τὴν ἀξίαν τοῦ φιλογενούς, τοῦ φιλοπατρίδος, τοῦ φιλαγάθου, τοῦ ἐναρέτου, τοῦ ἀληθῶς σοφοῦ, τὴν προερχομένην ἀπὸ τὸ αἶσθημα ὅτι διατελεῖ ἐκπαιδεύων τοὺς ἀδελφούς του, τοὺς ἀπογόνους τῶν Πλατῶνων, τῶν Σοφοκλέων, τῶν Δημοσθενῶν ὅτι, ἐκπληρῶν τὸ πρὸς τὴν γεννήσασαν καὶ θρέψασαν αὐτὸν πατρίδα χρέος, εὐεργετεῖ τοὺς ὁμογενεῖς εὐεργεσίαν ἱερὰν καὶ θείαν· ὅτι ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀγωνίζεται νὰ καταστήσῃ τοὺς νέους τῆς πατρίδος του ἄνδρας ἀληθινούς, ἀληθῶς κατ' εἰκόνα θεοῦ καὶ ὁμοίωσιν;

Ὅλοι οἱ ἐκ τῶν ὁμογενῶν λογίων τῶ ὄντι πεπαιδευμένοι καὶ ἐνάρετοι, καὶ ἀξιοὶ νὰ ὠφελήσωσι τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀμφισβᾶλλομεν ποσῶς ὅτι, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντων ἱερῶν καὶ ὁσίων, πιστεύουσιν ὅτι εὐρίσκουσι τὴν ἀξίαν ἑαυτῶν ἀμοιβὴν, τὴν γλυκυτάτην ἀπολαυσιν, τὴν ἀληθινὴν εὐδοξίαν· καὶ ὅτι ἀνυπόμονοι διατρέποντες ἐξ ἀνάγκης τῶν ἰδίων των πραγμάτων εἰς τὰ ξένα, ἀναμνησκονται νύκτα καὶ ἡμέραν τὸ τοῦ Πουητοῦ·

Αἰσχροῦνται θηρόντε μένειν, κινεῖν τε νέεσθαι.

I. K.

Ἄρ. 1937. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Κυρίους Πολυχρόνην Κ. Νάννη καὶ ἀδελφούς.

Ὁ Κύριος Γ. Καραγιαννόπουλος Τισαμενὸς μᾶς ἐνεχείρισε τὴν ἐπιστολὴν σας τῆς 29 Νοεμβρίου, ὡς καὶ τὰ δίστηλα πεντακόσια, τὴν ὑπὲρ τῶν δημοσίων σχολείων προσφορὰν σας.

Σὰς γνωρίζομεν χάριτας διὰ τοῦτο, καὶ χρεωστοῦμεν νὰ σᾶς κοινοποιήσωμεν συγχρόνως, ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα θέλομεν παρακαταθέσει εἰς τὴν ἐθνικὴν Τράπεζαν διὰ νὰ μένουσιν παντοτινὰ ἐκεῖ, ὁμοῦ μ' ὅσα ἄλλα, φιλαγενεῖς διάφοροι ζῆλοφ πατρικῶ κινούμενοι, ἐπρόσφεραν δι' αὐτὸν τοῦτον τὸν σκοπὸν, ὥστε ὁ τόκος αὐτῶν νὰ χρησιμεύῃ εἰς ἀγορὰν βιβλίων, καὶ ἄλλων ἀναγκαίων, τὰ ὁποῖα

θέλουσιν διανεμέσθαι ἐτησίως εἰς τοὺς ἐνδεεῖς μαθητὰς τῶν διαφόρων σχολείων τῆς Ἐπικρατείας. Δὲν δυνάμεθα ν' ἀποσιωπήσωμεν, Κύριοι, ὅτι ὁ ζῆλος σας δὲν πρέπει νὰ περιορισθῇ ἕως ἐδῶ· τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἤδη ἀναγεννᾶται, καὶ ἔχει χρεῖαν πολλῶν βοηθημάτων διὰ νὰ δυνηθῇ καὶ τὰ παιδευτήριά του νὰ πολλαπλασιασῇ καὶ τελειωποιησῇ, καὶ ἄλλα πολλὰ κοινωφελῆ καταστήματα νὰ ἀνεγείρῃ· ὅθεν καὶ σεῖς, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ καθ' ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη φιλοπατρίδες, σήμερον μάλιστα χρεωστεῖτε νὰ συνδράμητε τὴν πατρίδα, καὶ ἰδιαίτερος τὴν ἐκπαιδευομένην Ἑλληνικὴν νεολαίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐξήρηται τοῦ ἔθνους ἡ μέλλουσα εὐτυχία. Ἐπεριεδόμενοι δὲ εἰς τὰ ὁποῖα μᾶς ἐκφράζετε αἰσθήματα, δὲν ἀμφισβᾶλλομεν ὅτι ὅσον οὕτω θέλετε μᾶς δώσει νὰ δείγματα πατριωτισμοῦ, καὶ τοιαῦτα, ὁποῖα θέλουσιν διεγείρει εἰς ἀμιλλαν τὰς εὐαισθητοὺς καὶ φιλοκάλους ψυχὰς τῶν ὁμογενῶν μας.

Δέχθητε καὶ αὐτὴς τὴν ἐκφρασιν τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 15 Φεβρουαρίου 1831.

Ὁ Κυβερνήτης I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσιν Γραμματέως τῆς Κυβερνήσεως Β. Α. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἄρ. 1915. Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τὸν κύριον Ἀνδερσῶν.

Τὴν ἐπιστολὴν, τὴν ὁποῖαν μᾶς διευθύνετε ἀπὸ Βοστώνης τὴν 8 Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐλάβομεν διὰ τῆς φιλικῆς μεσολαβήσεως τοῦ Κυρίου Κίγκ, ὅστις εὐηρεστήθη νὰ μᾶς κοινοποιήσῃ, ὅτι ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Κυβερνήσεως τὰ διάφορα πράγματα, τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν εἰς τὴν φιλοδορίαν τῆς φιλελληνικῆς κατὰ τὸ Νιουγὼρκ Ἐπιτροπῆς.

Ἄν εὐαρεστηθοῦν οἱ συμπατριῶταί σας νὰ χορηγοῦν, ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὲν, γενναίαν συνδρομὴν εἰς τὰ σχολεῖά μας, τὰ εὐεργετήματα των θέλουσιν ἀποκατασταθῆ πηγὴ ἀφθονωτέρων καὶ ὠφελιμωτέρων ἀποτελεσμάτων, καθ' ὅσον τὰ καταστήματα τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσιν εἰς τοῦτον τὸν τόπον δυνηθῶσι νὰ λάβουν τὴν ἀναγκαίαν ἀνάπτυξιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς εὐταξίας καὶ τῆς ἡσυχίας,

των ὁποίων ἤδη ἄρχισε νὰ ἀπολαύη τοὺς καρπούς, καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίβρυσαν τοῦ ζήλου καὶ τῶν εὐτυχῶν διὰ τὴν μάθησιν διαθέσεων τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἐπληροφόρηθητε, Κύριε, ὅτε πρὸ δύο μόνις ἐτῶν περιήλατε ἐν μέρος τῆς Ἑλλάδος, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν σχολείων, τὰ ὅποια εἶχαμεν δυνηθῆ νὰ συστήσωμεν ἕως τότε, ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἐνδείας καὶ τῶν κατοίκων καὶ τοῦ Ταμείου.

Ἡ κατάστασις αὐτῆς τῆς ἐνδείας εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ ἔπαυσεν ἕκτοτε μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσως Γραμματέως, τῆς ὁποίας εὐχαρίστως σὰς ἐπισυνάπτωμεν ἀντίγραφον, θέλει σὰς πληροφορήσει, ὅποια εἶναι αἱ πρόοδοι τῶν εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐμπιστευθέντων καταστημάτων, τόσον διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν μαθητῶν, καθόσον καὶ διὰ τὴν αὐξήσιν τῶν βαθμηδὸν γενομένων βελτιώσεων.

Ἐλπίζομεν εὐχαρίστως, ὅτι ἡ σύντομος αὕτη ἔκθεσις θέλει φανῆ ἀξία τῆς προσοχῆς ὑμῶν, καὶ τῆς ἑταιρείας, ἣτις ἀφιερώνει τόσον γενναίαν φροντίδα διὰ τὴν ἠθικὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος.

Διερμηνεύσατε, Κύριε, πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὴν κατὰ τὸ Νιου-γὼρκ Ἐπιτροπὴν τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμοσύνης μας.

Δὲν προσθέτομεν εἰς τὴν παρούσαν, εἰμὴ λέξεις τινὰς, πρὸς ὑμᾶς, διὰ νὰ σὰς διαβεβαιώσωμεν, πόσον εὐχαρίστησιν θέλει μᾶς προσεγγήσει ἡ παραλαβὴ τοῦ συγγράμματος, τὸ ὅποιον εὐνοϊκῶς μᾶς ὑπεσχέθητε, καὶ τελειύομεν μὲ τὴν ἔκφρασιν τῆς ὑπερεξαίρετου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μας.

Ἐν Ναυπλίῳ, τὴν 8 Φεβρουαρίου 1831.

Ὁ Κυβερνήτης I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσως Γραμματέως τῆς Κυβερνήσεως B. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἄρ. 1969. Ο ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΒΑΛΛΑΔΟΣ.

Πρὸς τὸν Διοικητὴν Καλαβρύτων.

Ἐλάβομεν τὴν ὑπ' Ἄρ. 3079 ἀναφορὰν σας, μὲ τὴν ὁποίαν μᾶς ἐσυνοδεύσατε κατάλογον συνεισφορᾶς, τὴν ὁποίαν ἔκαμαν οἱ πρόκριτοι τῶν Καλαβρύτων, διὰ νὰ εὐεργετήσωσι τὴν πατρίδα των μὲ τὴν σύστασιν σχολείου ἀλληλοδιδασκτικῶ καὶ Ἑλληνικῶ.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς, ὅτι τὸ παράδειγμα, τὸ ὅποιον οἱ συνδρομηταὶ ἔδωκαν, θέλει εὐρῆ πολλοὺς μιμητὰς μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν των, καὶ οὕτω τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν σύστασιν καὶ διατήρησιν αὐτῶν τῶν δύο καταστημάτων, ὅταν οὕτω θέλουν φθάσει εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς ἀναγγέλλετε ποσότητα, τουτέστιν εἰς πέντε ἢ ἕξ χιλιάδας Φοινίκων.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ συνδράμωμεν καὶ ἀπὸ μέρους μας εἰς τὸ νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ διάθεσις τῶν συνδρομητῶν, θέλομεν σπεύσει νὰ ἐξαποστείλωμεν τέκτονα, ὁ ὁποῖος θέλει διαγράψει εἰς τὰ ἐρείπια τῆς παλαιᾶς σχολῆς τὸ σχέδιον τῆς νέας, ὥστε καὶ τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὸ Ἀλληλοδιδασκτικὸν εἰς αὐτὸ εὐρῶσι χώραν ἀμφοτέρα.

Ἔχετε τὴν ἀδειαν νὰ υπογράψετε καὶ δι' ἡμᾶς ἴσην ποσότητα ἐκείνης, τὴν ὁποίαν παρεχωρήσαμεν εἰς τὸ σχολεῖον Βοστίτσας.

Σὰς προσκαλοῦμεν νὰ διαβεβαιώσητε τοὺς συνδρομητὰς, πόσον ἀξία τιμῆς νομίζομεν τὰ ἔντιμα αἰσθήματα, τῶν ὁποίων ἔδωκαν τὴν ἀπόδειξιν καὶ ἀκολουθοῦντες μὲ ἐπιμονὴν τὸ καλὸν ἔργον, τὸ ὅποιον ἐπεχειρήθησαν, θέλουν δικαιώσει τὴν ὑπόληψιν, τὴν ὁποίαν δι' αὐτοὺς τρέφει ἡ Κυβέρνησις, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ ἐπαρχία των εἰς τὸν πατριωτισμὸν των.

Ἐν Ναυπλίῳ, τῆ 21 Φεβρουαρίου 1831.

Ὁ Κυβερνήτης I. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαίδευσως Γραμματέως τῆς Κυβερνήσεως B. A. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ.

Εἰς τὸν 16 Ἄρθ. τῆς Γενικῆς Ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθη καὶ τὸ διάταγμα τὸ περὶ κανονισμοῦ τοῦ Κεντρικοῦ Σχολείου διορίζονται εἰς αὐτὸ τὰ καθήκοντα τοῦ ἐφόρου, τῶν διδασκάλων, καὶ τῶν μαθητῶν, αἱ ἐποχαὶ καὶ ὁ τρόπος τῶν ἐξετάσεων, αἱ ἐορτάσιμοι ἡμέραι, τὰ περὶ τὴν εὐταξίαν τὴν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου κ.τ.λ. Ὁ κανονισμὸς οὗτος, κατὰ πρῶτον γινόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, νομίζομεν ὅτι θέλει γενῆ τύπος εἰς τὰ περὶ κανονισμοῦ τῶν νῦν ἢ μετέπειτα ὁμοίων διδασκτικῶν καταστημάτων. Εἰς αὐτὸν παρατηροῦμεν ἅτι ἐπικρατεῖ τὸ εὐθύτατον πνεῦμα τῆς ἰσοδικαιότητος. Οἱ διδάσκαλοι γνωρίζονται ἰσότησι ἀνάμεσον των καὶ καθυποβάλλ-

λονται εἰς ἴσον χρόνος τοῦ νὰ ἐπιμελῶνται καὶ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς προκοπῆς καὶ ἐπιδόσεως ἐπίσης ὄλων τῶν μαθητῶν, χωρὶς νὰ διακρίνωσιν τινὰ ἀποθλιπόντες εἰς τὴν τάξιν ἢ τὴν κατάστασιν τοῦ τὴν κοινωνικῆν. Οἱ δὲ μαθηταί, γνωρίζομενοι καὶ αὐτοὶ ἰσοδίκαιοι εἰς τὸ ν' ἀπολαύωσιν ἴσην κηδεμονίαν καὶ ὁδηγίαν εἰς τὰ τῆς σπουδῆς των, δὲν διακρίνονται ἔπειτα εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀμοιβῶν καὶ βοηθειῶν εἰμὴ ὡς ἐκ τῆς ἀξιοῦντος, τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν σπουδάζοντες, καὶ τῆς ἐπιδόσεώς των εἰς τὰ μαθήματα καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ.

Μαθήματα διὰ τῶν παιδῶν συνεραισθέντα ὑπὸ Κωνσταντίνου Βασιλάχου, τρεῖς τόμοι, ἔν Ὁδησῶν 1830.

Ὁ μακαρίτης γέρον, τοῦ ὁποίου τὴν στέργειν τόσο πλέον πιερότερα κλαίει ἡ Πατρις, ἔσον, ἐν ᾧ ἦτο εἰς τὴν στιγμὴν νὰ τὸν ἀναγκασθῆ καὶ νὰ τὸν ἐπαναπαύσῃ ἀπὸ τοῦ μακροῦ του ὑπὲρ αὐτῆς κόπου, τὸν ἔχασε παρ' ἐλπίδα μέσα ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῆς, ὁ σφοδρὸς λόγος, Βασιλάχου κατεδέχθη νὰ καταβῆ ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ εἰς τὸν παιδικῶν μαθημάτων τὴν διδασκαλίαν καὶ συγγραφὴν. Τοῦτο εἶναι ἴδιον τῆς μετροφροσύνης τῶν ὄντως σοφῶν καὶ τῆς τελειότερας παιδείας, τὸ νὰ στέργωσιν εἰς τὸ νὰ ἐργάζωνται προθύμως, καὶ νὰ βοηθῶσιν ἐκεῖ ἔθεν μέλλει νὰ προκύβῃ ὠφέλεια, ἐξυῆροντες μάλιστα ἐπὶ τὰ στοιχειώδη βιβλία δὲν εἶναι τρόπος νὰ ἐκτεθῶσι μεθοδικῶς καὶ εὐλόγητος, εἰμὴ ὑπὸ τῶν ἐπισταμμένων καλῶς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐπιστήμης.

Περιέχει τὸ βιβλίον διακρινόμενον κατὰ μαθήματα ἀναμειγμένα (διδασκόμενα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἰς τὸ σχολεῖον, κατὰ ὄρας ὠρισμένας, ἀλλὰ μὲν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ ἄλλα ὑπὸ τῶν γονέων) Χρολογίαν καὶ Ἱστορίαν, Γεωγραφίαν, Ἠθικὴν, Ἀριθμητικὴν, Φυσικὴν, καὶ Φυσικὴν Ἱστορίαν, Γεωμετρίαν, Μυθολογίαν, Ἀνατομὴν τοῦ ἀνθρώπου, Θεωροσίαν κ.τ.λ. Ἡ ἀνάμιξις αὐτῆ τῆς διαφόρου ὕλης εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μάθημα, δὲν φέρει κἀμίαν σύγχυσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην διότι ὁ συγγραφεὺς ἠδυνάθη διὰ τῆς εὐμεθοδίας νὰ τάξῃ πρότερον τὰ εὐληπτότερα καὶ χρησιμώτερα εἰς τῶν ἐπιμένων τὴν κατὰληψιν, καὶ ἔπειτα θέλγει τὸν μαθητὴν διὰ τῆς παικτικῆς καὶ τὸν βοηθεῖ ἐν ταύτῃ νὰ μαθῆναι συγχρότως, χωρὶς ἀνδίας, πολλὰς καὶ διαφόρους γνώσεις. Ἰσως εἴρη τις καὶ τινὰς ὀλίγας θεωρίας ἀνωτέρας τῆς καταλήψεως τῶν παιδῶν, καθὼς εἶναι τινὲς ἐκ τῶν θεωριῶν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀφρημένων ἑνεαῶν· ἀλλ' ἡ εὐκρίνεια τοῦ λεκτικοῦ καὶ ἡ εὐμεθοδία μετριάξουσι καὶ αὐτῶν τὸ δυσνόητον. Ὅπως καὶ ἂν ἦται, ὁ μακαρίτης γέρον καταδραπένησε πολὺν χρόνον καὶ κόπου πολλοῦς κατέβαλεν εἰς τὸ νὰ συντάξῃ βιβλίον κἀλλιστον καὶ ὠφελιμώτατον, ὄχι μόνον εἰς παιδιὰ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀνδρας, εἴτινες ἑνεαῶν ὁπωσῶν τὴν γλώσσαν των, δὲν εὐτύχησαν ὅμως νὰ σπουδάσωσι τὰ στοιχεῖα τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὸ βιβλίον γνώσεων. Διὰ τοῦτο συστήνομεν αὐτὸ ἰδίως καὶ εἰς τοὺς πλεονέστερους τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν μας σχολείων διδασκάλους,

ἔσαι δὲν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἄλλα βοηθήματα. Ἦτο δ' εὐχρῆς ἔργον νὰ εἰσαχθῆ καὶ εἰς τὰ μικρὰ Ἑλληνικά μας σχολεῖα ἡ ἀνάγνωσις καὶ ἡ παράδοσις τῶν ἐν αὐτοῖς. Οἱ μαθηταί, οἱ μὴ ἔχοντες τοὺς τρόπους νὰ κατατρίβωσι πολλοὺς χρόνους εἰς ἀνωτέραν μαθημάτων σπουδὴν, θέλουσιν ἐξέρχασθαι ἀπὸ τὰ ταυτα Ἑλληνικά σχολεῖα ἑνεαῶντες ἑπωσῶν τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν καὶ στολισμένοι μὲ πολλὰς καὶ καλὰς ιδέας χρῆσιμος εἰς τὸν μετέπειτα βίον των.

Θεωρίαι χριστιανικαὶ καὶ ψυχοφελεῖς νοουθεσίαι συντεθεισαὶ εἰς γλώσσαν πεξῆν καὶ ἐκδοθεῖσαι τὸ δεύτερον διὰ νὰ διανεμῶνται δωρεὰν εἰς πάντα χριστιανὸν, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ γνωρίσῃ τὴν εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν. (Βιέννη τῆς Αὐστρ. 1831, 1 τομ εἰς 12, σελ. 126).

Τὸ βιβλίον τοῦτο γραμμένον εἰς γλώσσαν διορθωμένην ὁπωσῶν καὶ εὐληπτον, περιέχει πολλὰς καὶ καλὰς νοουθεσίας εἰς τὰ περὶ τῶν χριστιανικῶν ἀρετῶν, περὶ τῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, περὶ τῶν καθηκόντων τῶν τῆς ἐκκλησίας προσατώτων, κ.τ.λ. ὄθεν τὸ κρίνομεν ἀξίον τῆς μελέτης τοῦ εὐσεβοῦς χριστιανοῦ καὶ τοῦ ἐναρέτου πολίτου. Εἰς αὐτὸ δὲν ἐπικρατεῖ ὅλως δι' ὅλου ὁ νοῦς ἐκείνων τῶν μοναστικῶν ιδεῶν, αἵτινες ἐπιπολαζούσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰ κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας γραφθέντα εἰς τὴν καθομιλουμένην τοῦ τοιοῦτου εἶδους βιβλία, τὰ ὅποια δίδουσι εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ ἐνοήσῃ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ ὄρη μακρὰν τοῦ κόσμου νὰ ζήσῃ διὰ νὰ σωθῆ· οὐδ' ἔχει πάλιν τὴν ἀλλόκοτον ἐκείνην σύγχυσιν, τὴν ξενολεξίαν, τὸ σκοτεινὸν καὶ δυσληπτον τῶν ἀφρημένων ιδεῶν τῶν βιβλιδίων ἐκείνων, μὲ τὰ ὅποια, τυπόμενα εἰς τὰ ξένα καὶ ὑπὸ ξένων εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ εἰς τὰ ἄθη καὶ εἰς τὴν θρησκείαν μας, καταπλημμυρίσθη ἡ Ἑλλὰς κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους.

Ἐν ἄλλο βιβλίον ἑμειδὲς καὶ τῆς αὐτῆς ὕλης μὲ τὸ ἀνωτέρω, ἀλλ' ὑψηλόν, εὐγλωττον καὶ μὲ πολλὴν εὐσεβείαν καὶ νουεῖαν κατὰ τὸ ἀληθινὸν πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου γραμμένον, εἶναι·

Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανοῦ, συγγραφέν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Στούρτζα (Ἐν Πετροπόλει 1828, εἰς 8ον, σελ. 327).

Ὁ συγγραφεὺς διαιρεῖ τὸ πόνημά του εἰς 7 μελέτας, διαλαβανούσας κατὰ διαδοχὴν περὶ θεοῦ λόγου (ἧται περὶ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας διαθήκης), περὶ πίστεως, περὶ ἀγάπης, περὶ ἐλπίδος, περὶ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, περὶ χρόσεως μυστηρίων, περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας. Ὅσαι τῶν κοσμικῶν καὶ ἱερωμένων, ἐλευθεροῖ ὄντες ἀπὸ τὰς προλήψεις τῶν μικρῶν νεῶν, εὐχαριστοῦνται νὰ μελετήσωσι τὸ ἀληθὲς καὶ ὑψηλὸν πνεῦμα τῶν ἱερῶν γραφῶν, δὲν δύνανται νὰ ἐπιθυμῶσιν ἄλλο περιληπτικώτερον καὶ οὐσιωδέστερον εἰς τὰ ταυτα βιβλίον, παρὰ τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ χριστιανοῦ.

Συνόψειν προσευχῶν, Ἱερῶν Ἱστορίας καὶ Ἱερῶν Κατηχήσεως 3 μικρὰ βιβλίδια εἰς τὴν ἐν Αἰγίνῃ Ἐθνικὴν Τυπογραφίαν ἐκδοθέντα κατὰ τὸ 1830.

Ἡ Κυβέρνησις ἐτύπωσε καὶ αὐτὰ πρὸς χρῆσιν τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν παιδιῶν, διὰ νὰ διανεμῶνται δωρεὰν εἰς τὰλληλοδιδασκτικὰ σχολεῖα, στεγαζομένη ἔρθος ἐπὶ σμὰ τῶν ἄλλων γνώσεων, εἶναι ἀναγκασιότατον νὰ μαθῶσιν οἱ παῖδες εἰς ἀπαλῶν ὀνῶν καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως.

ΑΤΑΚΤΩΝ τόμος Γ', ἐν Παρισίοις, 1830, εἰς 8^{ον}.

Ἀν-γνώσαμεν τὸ βιβλίον τοῦτο, τοῦ ὁποῦν τὸ πρῶτον μέρος ἐπιγράφεται ΧΙΑΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ἸΑΗ. Πολλὰ πράγματα ἐμάθημεν τῶντι ἄξια τοῦ συλλέξαντος αὐτὰ πολυμαθοῦς φιλολόγου· ἀλλὰ νομιζόμεν ὅτι εἶναι συγχωρημένον νὰ προσθέσωμεν καὶ ἡμεῖς, τῶν φιλοϊστώνων χάριν, ὀλίγας τινας, ὅσας ἐκ τοῦ παραχρῆμα συνελέξαμεν γνώσεις. Καὶ αὐταὶ δὲ ἴσως δὲν εἶναι περιτταὶ νὰ συγκαταχωρηθῶσιν εἰς τὴν περὶ χιακῆς ἀρχαιολογίας ὕλην, ὡς καὶ εἰς τὴν κτίσιν μιᾶς οἰκοδομῆς δὲν εἶναι παντάπασιν ἄχρηστα μεταξὺ τῶν λίθων ἢ ἄμμος καὶ τὰ λιθάδια.

ΣΕΛΙΔΙ 6. « Πρὸς δὲ τὴν δύσιν . . . τῆς Χίου εἶναι ἡ νῆσος ΨΥΡΑ, τὴν ὁποῖαν ὁ Ὀμηρὸς ἐνομάζει ΨΥΡΙΝ. Σήμερον ἐνομάζεται τὰ ΨΑΡΑ· αἱ δὲ Οἰνούσσαι » μεταβλήθησαν εἰς Αἰνούσσαι. »

Καὶ ὀξύτῳ (ἢ ΨΥΡΑ), καὶ πληθυντικῶς οὐδετέρως (τὰ ΨΥΡΑ) ἐνομάζον οἱ ἀρχαῖοι τὴν νῆσον, ἐὰν δεχθῶμεν τὴν γραφὴν τοῦ Στράβωνος, ἀναφερομένην ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντιοῦ, ὅστις προσθέτει· « λαμβάνεται δὲ τὸ ὄνομα ἐπὶ εὐτελείᾳ, διὰ τὸ εὐτελεσάτην » εἶναι τὴν νῆσον. Κ ρ α τ ῖ ν ο ς « ΨΥΡΑ: τὸν Διόνυσον ἄγεις. Καὶ » ἐν Ν ε μ ἔ σ η · ΨΥΡΑ: τε τὴν Σπάρτην ἄγεις ». Αἱ δὲ Οἰνούσσαι εἶναι γνωσταὶ εἰς τοὺς εὐρωπαϊοὺς ναύτας ὑπὸ τὸ ὄνομα Spalmatori διὰ τὸν λιμένα των, καὶ ἀξιοσημείωτοι εἰς τὰς νεωτέρας ιστορίας διὰ τὴν κατὰ τὸ 1694 γενομένην μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑνετῶν ναυμαχίαν.

ΣΕΛΙΔΙ 8. « Κατὰ τὸν Πεκκόιον, ἡ Ἀριουσία χώρα ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Βολισσόν. Καὶ » ἡ Βυαχίητις ἐπανεὶ τὸν ὄϊνον τῆς Βολισσοῦ. Εἰς τὸν Ὀρτελίον ἐνομάζεται κακὰ » ΑΜΙΣΤΑ τὸ σημερινὸν ὄνομα τῆς Ἀριουσίας χώρας, ἀπὸ τοῦ πληθυντικῶς καὶ οὐδετέρως ΤΑ ΜΕΣΤΑ. »

Φθορὰ εἶναι τὸ παρὰ τῷ Ὀρτελίῳ ΑΜΙΣΤΑ, ἐξ ἄλλης ἰταλικῆς φθορᾶς Amistà. Καὶ ὁ Τουρνεφόρτιος αὐτὸς εἶναι τῆς γνώμης τοῦ Ὀρτελίου. Ἀλλὰ τὰ Μεστὰ εἶναι λιμὴν, ἐν ᾧ ἀλίμενον λέγει τὴν Ἀριουσίαν χώραν ὁ Στράβων. Καὶ τὰ μὲν Μεστὰ καὶ ἡ Βολισσοῦς κείνται πρὶν τῆς Μελαίνης ἄκρας, ὅταν ὁ περιπλέων ἔχη τὴν νῆσον πρὸς τὰ δεξιὰ, ἐν ᾧ ἡ Ἀριουσία ἀρχίζει μετὰ τὴν εἰρημένην ἄκραν. Κατὰ τὰ ἀπὸ τὴν πόλιν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης σημειωθέντα παρὰ τοῦ Στράβωνος διαστήματα, φαίνεται ὅτι τὰ Μεστὰ εἶναι ἡ θέσις τοῦ

ΑΛΙΟΥΣ. Ὁλος ὁ περίπλους τῆς νήσου διορίζεται ὑπὸ τοῦ Γεωγράφου 900 σταδίων· ἡ δὲ Ἀριουσία χώρα εἰκάζεται ἀπὸ τοὺς λόγους του ὅτι ἀρχίζει σχεδὸν μετὰ τὰ δύο τρίτα, ἐπειδὴ ἐκτείνεται ἕως 300 στάδια, καὶ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς πόλεως δὲν ἦτον εἰμὴ τὸ Πελιναῖον ὄρος.

ΣΕΛΙΔΙ 9. « ΓΕΡΟΝΤΩΝ ΑΙΜΙΝ. Μόνος ὁ Αἰλιανὸς ἐνομάζει τὸν τόπον τοῦτον Οἱ Χίοι, (λέγει) ἔτρεφον ἡμερὰ ὀψάρια εἰς τὸν λιμένα τούτου, πρὸς παρ- » ἠγορίαν τῶν γερόντων Ἀρα καὶ ὁ Αἰλιανὸς ὅτι οἱ γέροντες καθήμενοι εἰς » τὸ παραγαλιόν, δι' ἀνεσι, ἔτρεφον τὰ ὀψάρια ἀπὸ χειρὸς, ἢ ὅτι καὶ ἔτρεφοντο » αὐτοὶ ἀπὸ αὐτῶν, ἀλιεύοντες τα με εὐκολίαν; »

Ὅχι μόνος ὁ Αἰλιανὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ Πλίνιος μαρτυρεῖ τοῦτο (Hist. Nat. l. xxxii, c. 2) λέγων· « E manu vescuntur pisces . . . in » Chio juxta senum delubrum », καὶ ἀναφέρων διάφορα ὅμοια παραδείγματα. Αἱ λέξεις τοῦ λατινοῦ ιστορικοῦ ἐξηγουσιν ὀριστικῶς τὴν ἀληθινήν ἐννοίαν τοῦ Αἰλιανοῦ, ὅτι οἱ γέροντες ἔτρεφον τὰ ὀψάρια ἀπὸ χειρὸς.

ΣΕΛΙΔΙ 13. « Τὰ Κοῖλα τῆς Χίου . . . ἀρχίζον ἀπὸ τὴν Μέλαιναν ἄκραν, ἢ » μάλιν, ἀπὸ τὴν Βολισσόν, καὶ συνεχίζονται πρὸς νότον ἕως σχεδὸν τὸ ἡμισυ τῆς » νήσου, ὅπου εἶναι ὁ ΑΛΙΟΥΣ τοῦ Στράβωνος. »

Ἡ ἐκφρασις τούτου τοῦ χωρίου εἶναι σκοτεινὴ· πῶς τὰ Κοῖλα, ἀπὸ τὴν Βολισσόν ἢ καὶ ἀπὸ τὴν Μέλαιναν ἄκραν ἀρχίζοντα, συνεχίζονται ἕως σχεδὸν τὸ ἡμισυ τῆς νήσου; πρέπει νὰ ἐνοησώμεν ἄραγε τὸ ἡμισυ τοῦτο τοῦ περίπλου; Ἄλλ' ἂν ἀπὸ Λαιοῦς ἕως εἰς τὴν πόλιν ὁ περίπλους ἦναι 360 σταδίων κατὰ τὸν Γεωγράφον, ἔπειτα ἂν ἀπὸ τὴν πόλιν ἕως τὴν Μέλαιναν ἄκραν κῆται τὸ Πελιναῖον ὄρος καὶ ἡ ἀλίμενος Ἀριουσία χώρα, ἡ ὁποία μόνη ἔχει ἔκτασιν 300 σταδίων, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μένουσιν ἀπὸ τὴν Μέλαιναν ἄκραν ἕως εἰς Λαιοῦς διὰ τὰ Κοῖλα 450 στάδια, τὸ ἡμισυ τοῦ περίπλου τῆς νήσου, ἐν ᾧ μόλις δὲν μένει οὐδὲ τὸ ἕβδομον μέρος; Ἴσως τὰ Κοῖλα εἶναι τὸ λεγόμενον τὴν σήμερον Αἰθὶ λιμένα.

ΣΕΛΙΔΙ 18. « ΜΕΛΑΙΝΑ ἌΚΡΑ, σήμερον ἐνομάζεται Ἅγιος Νικόλαος. »

Αὕτη ἡ ἄκρα, ἡ ὁποία εἶναι σημαντικὴ, διότι προσδιορίζει τὰ διαστήματα καὶ τὰς τοποθεσίας τῆς Χίου, εἶναι σημειωμένη εἰς τοὺς πίνακας καὶ γνωρίζεται ἐτι τὴν σήμερον ἀπὸ τοὺς ναύτας κατὰ τὸ παλαιὸν τῆς ὄνομα (κάθω μελανιὸ κοινῶς).

ΣΕΛΙΔΙ 20. « ΠΕΛΙΝΑῖΟΝ ὈΡΟΣ. »

Εἰς τὸν Πίνδαρον (Πυθ. ᾠδ. 10), εὐρίσκεται Πελίναιον, πάλιν Θεσσαλίας, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ἐν Χίῳ ὄρος ἐκλήθη, ὡς λέγει ὁ σχολια-

στής. Καὶ ὁ Στέφανος· «Πελίναιον, πόλις Θεσσαλίας ἐν τῇ Φθιώτιδι, «ἔστι δὲ καὶ Πελιναῖον ὄρος Χίου». Αἱ μαρτυρίαι αὗται καὶ ἡ ὁμωνυμία πιθανολογοῦσιν ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ κατόκησαν τὴν Χίον, ἴσως ὁμοῦ μὲ τὰ πολλὰ ἄλλα ἀναμειγμένα ἔθνη, τὰ ὅποια μετέβησαν εἰς τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἴωνες (Ἡρόδοτ. Α, 146). Ἄλλοῦ πάλιν ὁ λεξικογράφος οὗτος λέγει· «ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα πόλις Καρίας «Χίος, ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ Πελιναῖον, ὑπὸ πέζαν»· καὶ σφάλλει ὅτι ὑπέθεσεν ἄλλην πόλιν καὶ ἄλλο ὄρος μὲ τοιοῦτον ὄνομα εἰς τὴν Καρίαν· ἀλλὰ τὸ σφάλμα τοῦτο μᾶς δίδει νὰ ὑπονοήσωμεν, ὅτι τὸ κείμενον εἶναι ἐφθαρμένον, καὶ ἴσως ὁ συγγραφεὺς ἔλεγεν ὅτι καὶ τὴν Χίον, ὡς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἰωνίας, ἐξ ἀρχῆς κατόκησαν οἱ Κᾶρες.

ΣΕΛΙΑΙ 23. «ΦΑΝΑΙ.»

Τὸ ὄνομα φαίνεται κοινὸν καὶ εἰς τὸν λιμένα καὶ εἰς τὸ ἀκρωτήριο, (Στράβ., Στέφ. καὶ Τίτος Λίβιος XXXVI, 43).

ΣΕΛΙΑΙ 25. «Οἱ Χίοι ἔστειλαν ἀποικίας καὶ εἰς τὴν Μακρόνησον . . .»

Κατὰ τὸ Τριώπιον τὸ ἐν τῇ Χερρόνησῳ, καὶ εἰς τὴν Εὐβοίαν ἔκειντο πόλεις τὸ ὄνομα Χίος (Στέφαν. Β')· ἐκ τούτου δῆλον ὅτι, ἢ ἐξ ἐκείνων τῶν τόπων μετέβησαν ἀποικίαι εἰς τὴν νῆσον, ἢ ἐκ τῆς νήσου εἰς ἐκείνους τοὺς τόπους.

ΣΕΛΙΑΙ 27. «Μετὰ τοὺς Ἀθηναίους μόνοι οἱ Χίοι καὶ οἱ Ῥόδιοι ἰστοροῦνται ὡς «θαλασσοκράτορες.»

Ὁ Στράβων, εἰς τὴν μαρτυρίαν τοῦ ὁποίου ἐπιστηρίζεται ὁ σοφὸς Κοραῆς, μᾶς λέγει μόνον «ἐκέκτηντο δὲ καὶ ναυτικὸν ποτὲ Χίοι, καὶ «ἀνθήπτοντο τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς καὶ ἐλευθερίας.» Ἄλλ' ἀπὸ τὸ «ἀνθήπτοντο τῆς κατὰ θάλατταν ἀρχῆς» δὲν συναίχεται ὅτι ἦσαν καὶ θαλασσοκράτορες. Οἱ Ἴωνες ὅλοι ὁμοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναμφιβόλως ἰσχυρότεροι ἦσαν οἱ Χίοι, «ἐκράτησάν τινα χρόνον τῆς «καθ' ἑαυτοὺς θαλάσσης πολεμοῦντες τῷ Κύρῳ», ὡς λέγει ὁ Θουκυδίδης (Βιβλ. Α). Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, καὶ πρὶν καὶ ἔπειτα, ἦσαν καὶ ἄλλα ἀξιολογώτερα ναυτικὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἀλλὰ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων Πολυκράτης ὁ Σάμιος ἐθαλασσοκράτησε, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ Αἰγινήται, οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ῥόδιοι (Ἡρόδοτ. Βιβλ. Γ' καὶ Ε' Θουκυδ. Βιβλ. Α· Στράβ. Βιβλ. ΙΑ').

ΣΕΛΙΑΙ 30. «Σήμερον ὁμοῦ ἀπὸ τὰ πολλὰ ταῦτα ἱερὰ δὲν ἔμεινε σχεδὸν τίποτε «παρα λείψανα μικρὰ τοῦ τῆς Κυβέλης, κακῶς πιστευθέντα καὶ πιστευόμενα ἀκόμῃ «λείψανα τῆς σχολῆς τοῦ Ὁμήρου.»

Ὁ CHANDLER μόνος ἐκ τινος ἀνεξεργάστου ἀναγλύφου, κειμένου ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων, αἰνίττεται ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε ναὸς τῆς Κυβέλης· δὲν τολμᾷ ὁμοῦ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἐκεῖνα ἦσαν ἐρείπια ναοῦ, καὶ δὲν εἶναι, κατὰ τὴν ἀκριβεστέραν περιγραφὴν τοῦ Τουρνεφορτίου, ὁ ὁποῖος προσθέτει, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ ἐννοήσῃ τί παριστᾷ τὸ ἀνάγλυφον ἐκεῖνο.

ΣΕΛΙΑΙ 44. «ΜΑΡΜΑΡΑ.»

Καὶ Παπίνιος ὁ Στατίος εὐφημίζει τὰ μάρμαρα τῆς Χίου·

Et Chios, et gaudens fluctus aequare Caristos. (Lib. IV, 43)

Καὶ ὁ Κικέρων (de Divin.) εἶδε καὶ τὰς λατομίας τῆς Χίου, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐνὸς Πανίσκου ἐπὶ τινος μαρμάρου αὐτομάτως ἐσχεδιασμένην. Κατὰ τὸν Τουρνεφορτίον, τὸ μάρμαρον τῆς Χίου, περὶ οὗ λαλεῖ ὁ Πλίνιος, εἶναι ἴασπις, ἐκ τοῦ ὁποίου τινὰς στήλας καὶ κιονόκρανα εἶδεν ὁ ἄνω ῥήθεις περιηγητῆς εἰς τὸν ναὸν τῆς νέας Μονῆς (Voy. de Lev., L. IX).

ΣΕΛΙΑΙ 48. «ΨΑΤΑ . . .»

Ὁ Στέφανος ἀναφέρει ὅτι ὑπάρχει εἰς τὴν Χίον «ἡ κρήνη Ἑλένη, «ἐφ' ἣ Ἑλένη ἔλουσατο». Ἐκ ταύτης τῆς δηγήσεως ἐξάγεται, ὅτι ἐγένετο λόγος εἰς τινὰς μυθογράφοις περὶ τῆς ἀφίξεως τῆς καλῆς Ἑλένης καὶ εἰς τὴν Χίον. Ἄν ἦναι συγχωρημένοι, λέγει ὁ Τουρνεφορτίος, αἱ εἰκασίαι, ἤθελα εἰπεῖ ὅτι ἡ κρήνη Ἑλένη εἶναι ἡ ὀνομαζομένη τὴν σήμερον Σκλαβιά, ῥέουσα εἰς τὸ τερπνότατον μέρος τῆς νήσου ἐπὶ μαρμάρων, καὶ δεικνυμένη εἰς τοὺς περιηγητὰς ὡς ἐν τῶν θεαμάτων τῆς Χίου.

ΣΕΛΙΑΙ 49. «Τῆς Χίου τὸν οἶνον ἐτίμησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι . . .»

Οἱ Ῥωμαῖοι ἐφύτευαν εἰς τοὺς τόπους τῶν χιᾶς ἀμπέλους (Πλίν. Βιβλ. XIV, c.2), ἔχοντες εἰς μεγίστην ὑπόληψιν τὸν οἶνον τῆς Χίου, καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸν Ἀριούσιον (κεφ. IV). Ὁ Καῖσαρ, ὅτε ἐπὶ τῆς δικτατορίας του θριαμβεύων ἔκαμε δεῖπνον, διεμοίρασε κάδδους οἴνου χίου, καὶ μετέπειτα πάλιν, εἰς τὸν ἰσπανικὸν του θρίαμβον, ἔδωκε χιῶν οἶνον. Καὶ εἰς ἕν ἄλλο συμπόσιον, τὸ ὁποῖον ἔκαμε κατὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ ὑπατείαν, ἔδωκε τεσσάρων εἰδῶν ἐλεγκτοῦ οἴνου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ὁ οἶνος τῆς Χίου. Ὁ Ὀρτένσιος ἀφῆκεν εἰς τοὺς κληρονόμους του δεκαχισιγλίους κάδδους οἴνου χίου. Δὲν ἐμμεῶντο ὁμοῦ ὅλοι οἱ Ῥωμαῖοι αὐτὴν τὴν τρυφήν. Ὁ Γάιος Σέντιος Πραΐτωρ,

ἔλεγεν, ὅτι ποτὲ δὲν ἔμβασεν εἰς τὸν οἶκόν του χῖον οἶνον, εἰμὴ ὅταν διετάρχη ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, πρὸς θεραπείαν τοῦ καρδιακοῦ του πάθους (κεφ. XIV). Ἐπαινεῖ τὸν χῖον οἶνον καὶ ὁ Τιθύλλος (Ἠλεγ. Βιβλ. 3).

Nunc mihi fumosos veteris proferre Falernos
Consulis, et Chio solvite vincla cado.

Ὁ δὲ Βιργίλιος, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ κ. Κοραῆ ἀναφερομένων στίχων, λέγει εἰς τὰ Γεωργικὰ (Βιβλ. II, 97)·

Sunt etiam Ammineæ vites, firmissima vina,
Tmolus et assurgit quibus, et rex ipse Phœneus.

Ὁπου, ἢ ἐκ τοῦ ἐπιθέτου τοῦ Φαναίου Ἀπόλλωνος, ἢ ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου Φάναι, ὀνομάζει τὸν χῖον οἶνον Φαναῖον καὶ βασιλέα, ἢ δυνάστην, τῶν οἴνων, ὡς τὸν ὀνομάσεν ἑλληνίζων ὁ Λουκιλῖος· ἀλλὰ παραχωρεῖ τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν Ἀμίνιον οἶνον. Ὁ Ὁράτιος εἰς τρία ἄλλα μέρη ἀναφέρει τὸν οἶνον τῆς Χίου, δηλ. εἰς τὴν ἐνάτην ἐπεφθῆν·

Capaciores affer puer sciphos
Et Chia vina, et Lesbia.

καὶ εἰς τὸ Β' Βιβλ., Sat. VIII, ὅπου περιγράφει τὸ δεῖπνον, τὸ ὅποιον Νασιδιενὸς (Nasidieno) ὁ ἐπικουρέιος ἔδωκεν εἰς τὸν Μαικῆναν. Εἰς αὐτὴν, σκώπτων τὸν Νασιδιενὸν λέγει ὅτι ἐφέβη εἰς τὴν τράπεζαν *chium maris expers*. Οἱ διερμηνευταὶ δὲν ἐνόησαν, νομίζω, τὴν φράσιν ταύτην τοῦ λατινοῦ ποιητοῦ, οὐδὲ τὴν σκωπτικὴν αὐτῆς ἀμφιλογίαν. Οἱ Ἕλληνες συνειθίζον νὰ σμίγῃσι τινὰς οἴνους μὲ θαλάσσιον ὕδωρ, καὶ διὰ τοῦτο θαλασσίους ἔλεγον τοὺς οὕτω μεμιγμένους, καθὼς καὶ ἀθαλάσσιους τοὺς μὴ τοιούτους, ὡς εἶχε τὴν ὑπόληψιν ὅτι ἦτο ὁ χῖος (Ἀθήν. Βιβλ. Α). καὶ ἐπειδὴ ὁ Νασιδιενὸς ἐπρόσφερον εἰς τὸ δεῖπνον κοινὸν καὶ ἐντόπιον οἶνον, ὡς χῖον, ὁ Ὁράτιος μὲ μεγάλην ἐπιδειξιότητα σκώπτων εἰς τοῦτο, λέγει ὅτι αὐτὸς ὁ οἶνος ἦτον *maris expers*, ἀθαλάσσιος δηλαδὴ καθ' ἐν νόημα ὡς ὁ χῖος, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον μὴ διαβάς τὴν θάλασσαν, καθὼς ἦτον ὁ ἐντόπιος, ὁ παρὰ τοῦ Νασιδιενοῦ προσφερόμενος.

ΣΕΛΙΑΙ 5α. « ΣΥΚΑ. Ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἄλλα σύκων γένη κατὰ τὴν Ῥώμην γινόμενων, τὰ τε καλούμενα Χία, κ. τ. λ. »

Ὁ Μακρόβιος πρὸς τούτους ἀναφέρει τὰ χῖα σῦκα, *chia alba nigra*, καὶ ὁ Κολουμέλλας καὶ ὁ Μαρτιάλης (Βιβλ. 7, epigr. 24).

ΣΕΛΙΑΙ 6α. « Ῥητίνην δὲ χῖαν ἴσως ἐνωσεύσεν ὁ Γαλλῶς τὴν Τερμινθίνην. »

Νομίζω ὅτι τοῦ Γαλλοῦ ἡ χῖα Ῥητίνη ἄλλα δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ Μα-

στίχη. Ῥητίνην τοῦ Σχίνου τὴν ὀνομάζει ὁ Διοσκορίδης, προσθέτων ἀκολούθως « γεννάται δὲ καὶ καλίστη καὶ πλείστη ἐν Χίῳ » (Βιβλ. Α, κεφ. 90).

Μεταξὺ τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς Χίου καρπῶν παρατρέχει ὁ σοφὸς Κοραῆς τὰ κεράτια, τὰ ὅποια, ὡς αὐτόματα φυόμενα ἐκεῖ, ὀνομάζοντο *chia melus* (Auct. de Finibus).

(Ἡσυχία εἰς τὸ ἐπόμενον τετράδιον).

Χειρόγραφα εὐρισκόμενα εἰς τὴν κατὰ τὸν Ἅθωνα ἁγίαν μονὴν τοῦ Ἐσφιγμένου.

Πολλάκις ἔγινε λόγος περὶ τῶν ὅσα εἰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὰ μοναστήρια ὑπάρχουσι χειρόγραφα, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ διαλαμβανομένη ὑπόθεσις ἀγνοεῖται. Ὅποια δὲ εἶναι τὰ εἰς τὴν τοῦ Ἐσφιγμένου καλουμένην ἱερὰν μονὴν, διεγείτῃ εἰς τῶν πατέρων, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦ ἀποσπάσματος τῆς αὐτοῦ ἱστορίας ἀνεκδότου σωζομένης εἰς τὸ ἐθνικὸν Μουσεῖον. Τὸ χειρόγραφον εἶναι γεμάτον ἀπο λάθη καὶ σολοικισμούς.

Περὶ τῆς βιβλιοθήκης καὶ πᾶν ἐν αὐτῇ φεραμένων ἀρχαίων βιβλίων.

« Ὁ οἶκος εἰς ὃν εὐρίσκονται τὰ βιβλία εἶναι ὅλος λίθινος θόλος, ὡς καὶ μικρὸς, διὰ τὴν ἐπισυμβαίνουσαν ἐκ τοῦ πυρὸς ὑπόψιαν. Εἰς αὐτὸν τὸν οἶκον εὐρίσκονται ἀποτεταμιευμένα καὶ τὰ εὐρισκόμενα ὀλίγα ἱερὰ σκεῦη καὶ ἄμφια εἰς κεχωρισμένα τινὰ καὶ ἰδιόκλειστα κιβώτια· εἰς δὲ μεμβράνινα βιβλία, καὶ χάρτινα χειρόγραφα μικρὰ καὶ μεγάλα ἕως 100 σώματα, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκτυπωμένα διάφορα. Εἰς αὐτὰς τὰς ἐκ δερμάτων αἰγίων μεμβράνας, ἢ διφθέρας, ἢ περγαμηνῆς λατινιστὶ λεγομένας, εὑρον ταῦτα « Τάξις καὶ ἀκολουθία » τῆς τῶν ἀποστολῶν ἀναγνώσεως, γενομένη ἐν τῇ Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς θεοὑπόλεως μεγάλης Ἀντιοχείας, καὶ οὕτω γράφει τοὺς ἀποστόλους καὶ εὐαγγέλια, πᾶς δεῖ ἀναγνώσκεσθαι εἰς ὅλον τὸν χρόνον, καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ εὐαγγελικοῦ τούτου βιβλίου γράφονται ταῦτα·

Τὸν δακτύλις γράψαντα, τὸν κεκτημένα,

Τὸν δὲ ἀναγνώσκοντα μετ' εὐλαθείας,

Φύλαττε τοὺς τρεῖς, ὃ Τριάς παναγία.

Εἶτα « Ἐτελειώθη τὸ παρὸν Τετραεὐαγγέλιον διὰ χειρὸς Θεοδώρου

» ἱερέως καὶ εὐτελοῦς, ἐξ ἐπιτροπῆς Κυροῦ Βαρνάβα ἱερομονάχου τοῦ
» πίκλην ὁ Γονικός, βασιλεύοντος Κυροῦ Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κο-
» μνηνοῦ, ἐν ἔτει ςχιθ'.

« Ἐτέρα μεμβράνα ἔχει τὰς Κατηγήσεις τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ
Στουδίτου, τὰς εἰσέτι ἀνεκδότους ἕως 150' καὶ ἕτερον τεῦχος ἄλλας,
ὅπου σημειοῦνται ταῦτα. « Ἐλάβε τέλος τὸ παρὸν τεῦχος ἐπὶ τῶν
» ἡμερῶν τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ μεγάλου Κομνηνοῦ,
» καὶ Κυροῦ Νικολάου πατριάρχου, ἐν ἔτει ςχέ», ἦγουν πρὸ ἐπτακο-
σίους ἕξ χρόνους ἤδη εἰς τοὺς αωδ'. Ἐν ἑτέρῳ κατακεκοσμημένῳ
ἔσωθεν διὰ χρυσῶν γραμμάτων καὶ ὠραίων καὶ τεχνικῶν κεφαλαίων
καὶ ἐπιτηδευτάτου γραψίματος, φέρονται ἐν τῇ ἀρχῇ οἱ στίχοι οὔτοι.

Τὴν ἄλβιαν, Λόγε, βράβευσον χάριν,
Ὅπως ἐμπράκτως σοὺς ἐπίωμεν θεσμούς,
Ὅς δὴ καὶ προτείνεται πυκτὴς ἡ τῆδε.

Εἶτα εἶχεν ἐν ἐπίπεδον σχῆμα κεχρυσωμένον καὶ διαφόροις χρώμασι
πεποικιλμένον, ὡς κύκλον, καὶ ἐν μέσῳ σταυρόν· κάτωθεν δὲ τῆς σε-
λίδος ταῦτα·

Χθαραλόντε φύλαττε τοὺς γε ποιῆσαι,
Λέοντα, Χριστέ, τὸν κειτημένον ταύτην
Τὴν βίβλον τὴν πανδέσποτον πάντων.

Ἐν τῷ τέλει φέρει δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων τοὺς στίχους τοὺς δε'

Καὶ τί τῶν ὄντων οὕτως ἦδιον πέλει,
Ἢ λυσιτελές, ἢ ποθεινόν, ἢ θεῖον;
Οὐκ οὐδὲν γε ὡς τῶν εὐαγγελίων
Πυκτὴς ἢ θεόπνευστος καὶ τρισολογία·
Θεσμῶν γάρ, καὶ δογματῶν τε καὶ θαυμάτων
Ἐξίστιον τὸ κάλλος φέρει καὶ ὕψος·
Νάμα δὲ, ὡσπερ νεκταρῶδες τῶν μύθων,
Βλύζει τὸν σπυτήριον καὶ ζωοφόρον.
Καὶ τί δεῖ φράζειν ταύτης πάντα κατ' εἶδος;
Θεὸν παριστᾶ δι' οἶκτον βροτωθέντα,
Φύσιν τε διαρθρώντα τὴν ἀνθρωπιάν.
Ὡς γοῦν ἄχραντον, ἱεράν τε καὶ θεῖαν,
Ἐγώγε Λέων ὁ χθαμαλός, ζερούση
Ψυχῇ καὶ γνώμῃ ταύτην ἐπεκτησάμην·
Τὰ ἔσωγε καὶ ἔξω καθωραΐσας,
Γιῶ φιλότατε, καὶ ἔμοι βασιλεῖα
Ταύτην δωροῦμαι φιλοτίμως καὶ νέμω
Εἰς σκέπην, εἰς φρούρησιν, εἰς σωτηρίαν
Αὐτοῦ καὶ συντήρησιν πάντας αἰώνας.

Ἐβδόμον δ' ἦγεν ὁ αἰὼν τότε ἔτος,
Καὶ τριακοστὸν ἑξακοσιοστὸν τε,
Καὶ χιλιάδας ἕξ προδιηνησμένας,
Ὅτε δακτύλις Θεοδώρου ἐξεδόθη,
Ἀλιτροῦ, εὐτελοῦς τε καὶ ἐλαχίστου,
Εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ τε καὶ τοῦ θεοῦ
Πνεύματος ἅμα, καὶ ψυχῆς σωτηρίου,
Λέοντος λαμπροῦ, τοῦ καὶ κτήτορος αὐτῆς.

Καὶ ἕτερα παρόμοια βιβλία ἔχοντα διάφορα συγγράμματα πατέ-
ρων καὶ ἱστορικῶν· ἦγουν τοῦ ἱστορικοῦ Μανασσῆ ἅπαν τὸ διὰ στίχων
ἱστορικόν· καὶ ἀνατροπὴ τῶν νόμων Μωάμεθ, εἰς ἐν τεῦχος· σειρὰ
ἐν μεμβράναις εἰς τοὺς ἀπόστολους, καὶ εὐαγγέλια, καὶ ψαλμούς·
λόγοι τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου· τοῦ ἁγίου Νεῖλου τὰ ἅπαντα· τοῦ
ὀσίου Ἐφραίμ· τοῦ Ἰωάννου τῆς κλίμακος· τῶν πατέρων διάφοροι
λόγοι· τοῦ Λαύσου βίοι ἁγίων, πάντα εἰς διάφορα τεύχη μεμ-
βράναι· τὰ δὲ ἐκτυπωμένα, ὡς πολλὰ καὶ πανταχοῦ εὐρισκόμενα,
καταλείπομεν.»

A. M.

Γ'. ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

Συνέχεια τῆς περὶ τῆς Εὐλογίας καὶ τῆς Δαμαλίτιδος διατριβῆς.

Τὸ γινόμενον κέντημα διὰ τοῦ φλεβοτόμου πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς
δαμαλίτιδος ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα, δὲν φαίνεται ὅτι παθαίνει κάμ-
μίαν ἐπαισθητὴν μεταβολὴν πρὶν τοῦ τέλους τῆς τρίτης ἡμέρας·
τὴν δὲ τρίτην, ἢ πρὸς τὸ τέλος τῆς τετάρτης, γίνεται ἐπαισθητὸν διὰ
τῆς ἀφῆς ἐν τι σκληρὸν μικρὸν μέσα εἰς τὸ ὕφασμα τοῦ δέρματος,
ὅπου ἔγεινε τὸ ἐμφυλλίασμα· εὐκόλως ἐμπορεῖ δὲ τις καὶ διὰ τῆς ὕψεως
νὰ διακρίνη ὀλίγον φούσκωμα καὶ χρῶμα κοκκίνου ἀνοικτοῦ.

Τὴν πέμπτην ἡμέραν φαίνεται μικρὰ φυσκαλὶς, κοκκίνη εἰς τὴν
κορυφὴν, ἀχρωμάτιστος εἰς τὴν βάσιν τῆς καὶ γεμάτη ἀπὸ ὑγρὸν δια-
φανές.

Ἀπὸ τὴν πέμπτην ἕως τὴν ἕκτην ἡμέραν τὸ κέντρον ἢ ἡ κορυφὴ
τῆς φυσκαλίδος κατακάθεται ἢ καταπιέζεται ὀλίγον, καθὼς καὶ ἡ τῆς
φυσικῆς εὐλογίας· τὸ χειλὸς τῆς ὑψύεται καὶ φουσκόνεται εἰς σχῆμα

στεφανίου· ὅλον δὲ τὸ πρήσιμα φαίνεται χρώματος κοκκίνου ἀνοικτοῦ.

Ἀπὸ τὴν ἕκτην ἕως τὴν ἑβδόμη, τῆς φυσκαλίδος ἢ κοκκινάδα χάνεται· τὸ στεφάνιον λαμβάνει χρῶμα ἀργυροειδές, καὶ τὸ κατακαθισμένον κεντρικὸν σημεῖον κλίνει εἰς χρῶμα βαθύ· μικρὸς κύκλος κόκκινος σχηματίζεται εἰς τὴν θάσιν τοῦ σπειρίου.

Περὶ δὲ τὴν ὀγδόην ἡμέραν τὸ στεφάνιον πλατύνεται· αἱ περιφέρειαι αὐτοῦ (τὰ χεῖλη του) εἶναι φουσκομέναι ἀπὸ τὴν συρροὴν ἐνὸς διαφανοῦς ὑγροῦ· ὁ περὶ τὴν θάσιν τοῦ σπειρίου κόκκινος κύκλος ἀρχίζει νὰ χάνῃ τὴν ζωρότητα τοῦ χρώματός του· ἐξαπλώνεται κατ' ἀκτινοβολισμούς εἰς τὰ περίεξ, καὶ σχηματίζει τὸ ἀλωνίδιον· ἓνα κύκλον δηλαδὴ παρόμοιον μὲ τὸν φαινόμενον περὶ τὴν ῥάγα τοῦ βυζίου, τὸν ὅποιον οἱ παλαιοὶ ὀνόμαζαν φῶς (1).

Τὴν ἑνάτην ἢ δεκάτην ἡμέραν φαίνεται πρήξιμον εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἔγεινε τὸ ἐμφυλλιάσμα, αἰσθημα φαγοῦρας· συγχάκις συμβαίνουνσι καὶ τινα σημεῖα θερμῆς· ὑπὸ τὴν μασχάλην πόνος δριμύς· εἰάν τις ἀνοίξῃ τὴν φυσκαλίδα, ἐκβαίνει βραδέως εἰς μικρὸς κύμβος ὑγροῦ, τὸν ὅποιον μετ' ὀλίγον διαδέχεται ἄλλος. Ἀπὸ δὲ τὴν δωδεκάτην ἕως τὴν δεκάτην τετάρτην τὰ συμπτώματα σμικρύνονται· ἢ φυσκαλὶς ἀρχίζει νὰ ζηραίνεται καὶ κάμνει κάκαδον.

Ἀπὸ τὴν δεκάτην τετάρτην ἕως τὴν εἰκοστήν τρίτην τὸ κάκαδον γίνεται ἐπὶ πλέον στεγανώτερον καὶ ὑπομελάνον· πρὸς δὲ τὴν εἰκοσὴν ἑβδόμη πίπτει καὶ ἀφίνει ἐν σημάδιον ὅμοιον μὲ τὸ τῆς εὐλογίας. Ἐν γένει ἢ ἀνάπτυξις καὶ ἡ περίοδος τῆς δαμαλίτιδος γίνονται ταχύτερα τὸ καλοκαίριον παρὰ τὸν χειμῶνα, καὶ ὁμοιάζουσι κατὰ πάντα μὲ τὰς τῆς φυσικῆς εὐλογίας (2).

Συγχάκις παρατηρεῖται ὅτι μεταξὺ τῶν ἐμφυλλιαζομένων ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀκρέμπιον δὲν πιάνει τὸ ἐμφυλλιάσμα εἰς τινας παντελῶς, ἢ καὶ ἂν πιάσῃ, φαίνεται ὅτι πιάνει ἀδυνάτως καὶ ἀτελῶς, καὶ δὲν γίνεται ἀλεξίτηριον τοῦ ἐκ τῆς εὐλογίας μολύσματος. Ταύτην γεννωμένην ἐκ τῆς ἰδiosisυγκρασίας ἢ ἐσωτερικῆς διαθέσεως τοῦ ἐμφυλλιαζομένου, ὀνομαζοῦσιν οἱ ἰατροὶ ψευδοδαμαλίτιδα, καὶ διακρίνουσιν

(1) Ὅδὲ μελανόμενος περὶ θηλήν κύκλος καλεῖται φῶς Ποιδ. ὄνομ βιβ. β', 163.

(2) Ἴδε τὸ προεξηρημένον σύγγραμμα, la vaccine justifiée σελ. 36-39.

ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν κατὰ σύγκρισιν ὁμοίαν μὲ τὴν προκύπτουσαν ἀπὸ τὴν διαφορὰν, ἧτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς εὐλογίας καὶ τῆς λεγομένης ἀνεμειλογίας (1).

Ἡ ἀληθινὴ δαμαλίτις παρατηρεῖται ὅτι ἀκολουθεῖ ἓνα δρόμον σταθερὸν καὶ τακτικὸν, καθὼς καὶ ἡ θεστικὴ· καὶ αὕτη καὶ ἐκεῖνη διακρίνονται μὲ ἰδιαιτέρα χαρακτηριστικὰ. Ὁ ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ ἐκ τῆς δαμαλίτιδος ἐμφυλλιάσματος μέχρι τῆς ἐξάνθησεως καιρὸς, ἀντιστοιχεῖ σχεδὸν εἰς τὸν καιρὸν, καθ' ὃν φαίνονται τὰ σπειρία τῆς εὐλογίας μετὰ τὴν κόλλησιν τοῦ μολύσματος τῆς. Ὁ δρόμος, αἱ περίοδοι, τὸ σχῆμα καὶ ἡ ὕψη τῶν σπειρίων, τὸ εἶδος τοῦ εἰς αὐτὰ ἐμπεριεχομένου ὑγροῦ, ὁ τρόπος καθ' ὃν ζηραίνονται, τὸ μένον ἔπειτα σημάδιον εἶναι εἰς ἀμφοτέρας ὅμοια (2).

Εἰς δὲ τὴν ψευδοδαμαλίτιδα ἐξεναντίας, τὸ κέντημα τοῦ ἐμφυλλιάσματος φλογίζεται εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν, ἐνίστε τὴν δευτέραν, ἢ τὸ ἀργότερον τὴν τρίτην· τάχιστα δὲ σχηματίζεται μία φύσκα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνώμαλος· τὰ χεῖλη τῆς εἶναι πεπλατυσμένα καὶ ἄνισα· ἡ ἐμπεριεχομένη ὕλη εἶναι ὀλίγη καὶ χρώματος κιτρίνου διαφανοῦς, καὶ σπανιώτατα σχηματίζεται τὸ ἀλωνίδιον. Ἐν ᾧ γίνεται ἡ ἐξάνθησις, αἰσθάνεται ὁ ἐμφυλλιασμένος φαγοῦραν ἀνυπόφορον· οἱ ὑπὸ τὴν μασχάλην ἀδένες (γαργαλίδες) πρήσκονται ἐνίστε, καὶ διάφοροι ἔφοδοι θερμῆς ἐπέρχονται πολλάκις. Τὴν ἑβδόμη ἢ ὀγδόην ἡμέραν τὸ κάκαδον εἶναι ἐντελῶς σχηματισμένον, δὲν πίπτει ὅμως ταχύτερα ἀπὸ τὸ τῆς ἀληθινῆς δαμαλίτιδος· ἐνίστε ὡς ἐκ τῆς θεωρίας φαίνεται ὅμοιον μὲ τὸ ἐκεῖνης, ἀλλ' ἔχει τὴν διαφορὰν

(1) αὐτ. σελ. 54.

(2) Πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἂν ἐπίσσει καλὰ ἡ δαμαλίτις, ὥστε νὰ γένῃ προφυλακτικὸν τοῦ ἐμφυλλιασθέντος, κάμνουσι τὴν ἐξῆς δοκιμὴν· ἐμφυλλιαζοῦσι κατὰ πρῶτον τὸ παιδίον εἰς τὸν ἓνα βραχίονα, καὶ ἀπ' αὐτοῦ σχηματισθῶσι τοῦ ἐμφυλλιάσματος τούτου αἱ φυσκαλίδες περὶ τὴν ἑβδόμη ἡμέραν, λαμβάνουσι ἀπ' αὐτὰς ἀκρέμπιον καὶ ἐμφυλλιαζοῦσι τὴν ἄλλην χεῖρα τοῦ παιδίου. Ἄν ἡ δαμαλίτις ἔτραξῃ καλῶς τὰς περιόδους τῆς, ὥστε νὰ κάμῃ τὸ προφυλακτικὸν τῆς ἀποτελέσῃ, καὶ αἱ εἰς τὰς δύο χεῖρας φυσκαλίδες θέλουσι συγχρόνως ὀρμασῶσι· ἂν δ' ἐξεναντίας δὲν πιάσῃσι τὰ εἰς τὴν ἄλλην χεῖρα μετ' ἔπειτα γινόμενα ἐμφυλλιάσματα, εἶναι σημεῖον ὅτι ἡ δαμαλίτις δὲν εἶναι ἀληθινὴ, καὶ πρέπει νὰ ἐξαφυλλιασθῇ τὸ παιδίον. Ἡ εὐκλειστάτη καὶ ἀσφαλτοικεστάτη δοκιμὴ αὕτη ἐκινολογήθη ἀπὸ τὸν ἰατρὸν Bryn Ἐδμειβούργου, καὶ δὲν πρέπει νὰ παραμελεῖται ποτέ.

ὅτι εἶναι λεπτότερον καὶ δὲν ἀφίνει, ἀφ' οὗ πέση, σημάδιον οὐλῆς ἢ κοιλώματος, ἀλλὰ μόνον μίαν κηλίδα εἰς τὸ δέρμα. Ἡ διάρκειαι τῆς φλογώσεως εἶναι σύντομος καὶ ἡ φύσκα ξηραίνεται τάχιστα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὰ τῆς ψευδοδαμαλίτιδος χαρακτηριστικὰ εἶναι πολλὰ, καὶ τόσον διάφορα ἀπὸ τὰ τῆς ἀληθινῆς, ὥστε ὁ ὑπὸ ψυδὸν γυμνασμένος εἰς τὰ τοιαῦτα χειροῦργος, εὐκόλως τὴν διακρίνει· καὶ τότε πρέπει νὰ ἐπαναλάβῃ πάλιν τὴν ἐργασίαν τοῦ ἐμφυλλιάσματος (καὶ πολλάκις, ἂν κάμη χρεία), ἕως οὗ νὰ ἐββαιωθῇ ὅτι ὁ ἐμφυλλιασθεὶς ἔβγαλε τὴν ἀληθινὴν· διότι εἰς τοὺς τυχόντας νὰ ἐκβάλλωσι ταύτην ἢ τὴν θεοτικὴν, δὲν ἔχει πλέον κάμμιαν ἐνέργειαν τὸ ἐμφυλλίασμα.

Ἴσως τινὲς στοχαζόμενοι τὸ ὅτι ἡ δαμαλίτις ἐκφυλλίζει εἰς τινὰς εἰς ψευδῆ, προκρίνουσιν ὡς ἀσφαλέστερον τὸ ἐκ τῆς θεοτικῆς ἐμφυλλίασμα. Ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι καὶ τοῦτο κινδυνεύει ἐνίοτε νὰ μὴ πιάνῃ κατὰ πρῶτον, πρέπει νὰ συλλογισθῶσι καὶ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους ἔχει προσέτι, καὶ τὰ ἀποτελέσματα πολλάκις ὄντα ὀλέθρια καὶ θανατηρὰ· ἡ δὲ δαμαλίτις δὲν φέρει οὐδ' εἰς ὑπόψιαν τινὸς τοιούτου. Καὶ ἂν συνέβῃ τι ὀλέθριον εἰς ἓνα ἢ δύο μεταξὺ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐμφυλλιασθέντων, τοῦτο προῆλθε, καθὼς ἀπεδείχθη ἀπὸ τὰς γενομένης παρατηρήσεις εἰς ὅλα τὰ φωτισμένα ἔθνη τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ ἄλλῃν κατὰ συγκυρίαν ἀσθένειαν, μὴ ἔχουσαν τίποτε κοινὸν μὲ τὴν δαμαλίτιδα.

Εἰς τὸ ἐμφυλλίασμα τῆς θεοτικῆς χρειάζονται θεραπείαι προπαρασκευαστικαὶ τοῦ μέλλοντος νὰ ἐμφυλλιασθῇ, διὰ νὰ δεχθῇ τὴν ἀρρώστιαν ταύτην· καὶ ἡ πράξις τῆς δὲν ἐμπορεῖ νὰ γένη εἰς τὰς μεγάλας καύσεις τοῦ θέρους, οὔτε εἰς τὰ μεγάλα ψύχη τοῦ χειμῶνος, οὐδ' εἰς ὑποκαίμενα ἀναλαμβάνοντα ἀπὸ ἀρρώστιαν ἢ ἔχοντα κάμμιαν ἐξανθηματικὴν ἀσθένειαν, εἰς τὰς ἐγκύους γυναῖκας, κ.τ.λ. Ἐπειτα ἀπαιτοῦνται προφυλάξεις μυρίαί, δίκαιται αὐστηραί, θεραπείαι προσεκτικώταται· καὶ τέλος, ἐπειδὴ διὰ τοῦ ἐμφυλλιάσματος μεταδίδεται αὐτὴ ἡ ἀρρώστια, ὁ ἐμφυλλιαζόμενος τρέχει τοὺς αὐτοὺς κινδύνους τοὺς ἐκ τῆς θεοτικῆς, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὑπόκεινται εἰς κίνδυνον μολύσματος, ἂν τύχῃσιν ἀνευλογίαστοι. Διὰ ταῦτα πολλάκις συμβαίνει, ἐν ᾧ λαμβάνεται ἀκρέμπυον ἀπὸ καλὴν εὐλογίαν,

ὁ ἐγκεντριζόμενος μὲ τοῦτο νὰ ἐκβάλλῃ κακὴν καὶ θανατηφόρον· ἢ νὰ ἐπέρχωνται πηρώσεις ὀφθαλμῶν, ἐλκώσεις κακοήθεις, ἀποστήματα, ὑποστάσεις εἰς τὴν κεφαλὴν, τρηξίματα τῶν ἀδένων, ἄλλα χρονικὰ πάθη· ἢ τέλος, τὸ ὅποιον νομίζεται εἰς τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ τοῦλάχιστον ὡς μικρότερον κακόν, τὸ εὐλογόκομμα τοῦ προσώπου.

Τὸ ἐγκέντρισμα τῆς δαμαλίτιδος ἐξεναντίας δὲν ἔχει κἀνὲν τῶν τοιούτων. Εἰς πάντα καιρὸν τοῦ ἔτους ἐμπορεῖ νὰ πραχθῇ, καὶ εἰς πάντα τόπον, καὶ εἰς πάσης ἡλικίας καὶ κράσεως ἀνθρώπων· ὄχι μόνον δὲν φέρει κἀνένα κίνδυνον, οὐδὲ μεταδίδει μόλυσμα ἀρρώστιας, ἀλλὰ καὶ ἂν ἔγῃ τινὰ ἀσθένειαν ὁ ἐγκεντριζόμενος, τὴν καλῆτερεὴν ἢ καὶ τὸν ἀπαλλάσσει ἀπ' αὐτὴν, καταστήνων αὐτὸν ὑγιέστερον παρὰ πρότερον. Προφυλάξεις διαιτητικὰς δὲν ἀπαιτεῖ ἄλλας παρὰ τὰς πρᾶσσομένης συνήθως εἰς συντήρησιν τῆς υγείας. Ὄταν δὲ φανῶσιν τινὰ συμπτώματα βαρέα, καὶ ἡ ἀρρώστια ἔγῃ ὀρμην, ἀρκεῖ νὰ λάβῃ ὁ πάσχων κάμμιαν πτισσάνην ἐκ κριθαρίου ἢ ἀγριάδος, κἀνὲν λουτρὸν χλιαρὸν, ἢ καὶ νὰ τοῦ κεντηθῶσι τὰ σπείρια ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ, διὰ νὰ ἐκκενωθῇ τὸ εἰς αὐτὰ περισσὸν ὑγρὸν. Ὄταν δ' ἐξεναντίας φαίνεται ἀδύναμος ἡ πρόσδος αὐτῆς, βοηθεῖται ἡ φύσις διὰ τινων ποτῶν ἰδρωτικῶν, οἷον χαμομήλων, ἄνθους κουφοζυλιάς, κ.τ.λ. Αὐταῖ εἶναι αἱ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ δαμαλίτις θεραπευτικὰ τινὰ βοηθήματα.

Τὸ ἐγκέντρισμα τέλος τῆς θεοτικῆς, ἐπειδὴ γεννᾷ αὐτὴν τὴν ἀρρώστιαν τῆς εὐλογίαις, αὐξάνει καὶ διηνεκίζει τὸ μίasma πολυπλασιάζων τοὺς τρόπους τῆς μεταδόσεως αὐτοῦ· ὥστε ἀποκόπτει πᾶσαν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τὸν κόσμον ἐξαλειψέως τοῦ εὐμεταδότου τούτου καὶ ὀλεθρίου μολύσματος. Ἡ δαμαλίτις ἐξεναντίας εἶναι τὸ ἀλεξιθήριον τῆς θεοτικῆς· δὲν ἔχει κἀνὲν σπέρμα ἀρρώστιας ἢ μιάσματος· δὲν ἐμπορεῖ νὰ μεταδοθῇ οὐδὲ διὰ τοῦ ἀέρος, οὐδὲ διὰ τῶν φορεμάτων· καθὼς ἡ θεοτικὴ, ἐπειδὴ δὲν ἀναδίδει ἀναδόσεις μολυντικὰς ἢ μiasματώδεις· ἐπομένως εἶναι ἐλπίς νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ ὀλεθρία μάλιστα τῆς εὐλογίαις, ὅταν πανταχοῦ γνωρισθῇ καὶ θαλθῇ εἰς πράξιν τὸ διὰ τῆς δαμαλίτιδος ἐμφυλλίασμα. Πολλοὶ τόποι ἤρχισαν ἤδη νὰ χαίρωσι τὸ καλὸν τοῦτο, τὴν ἐξάλειψιν τῆς θεοτικῆς, καὶ μάλιστα οἱ κατακυρύντες τὸ Εὐέλπες ἀκρωτήριον τῆς Ἀφρικῆς.

Περὶ χρήσεως καὶ καλλιέργειας τοῦ Ἀραβοσίτου — (συνέχεια).

Ὁ ἀραβόσιτος σπείρεται κυρίως ἀπὸ τὰ μέσα Ἀπριλίου ἕως περὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου, ἀφ' οὗ ἀρχίσῃ ἡ γῆ νὰ θερμαίνεται ἱκανῶς ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὥστε τὸ φυτὸν νὰ μὴ πάθῃ ἀπὸ τὸ ψύχος, τὸ ὁποῖον φοβεῖται πολὺ, οὐδὲ ἀπὸ τὰς πρώτας πάχνας τοῦ φθινοπώρου, αἱ ὁποῖαι ἀφανίζουσι τὸν καρπὸν, ἂν τὸν προφθάσῃσι πρὶν τῆς ἐντελοῦς ὠριμάσεώς του. Ἀγαπᾷ δὲ τοὺς τόπους τοὺς λεπτογείους καὶ βαθυγείους, καὶ ὀλίγον ὑγροὺς μᾶλλον ἢ πολλὰ ξηροὺς. Ὁ σπειρόμενος εἰς παχυγείους τόπους ἐλασάνει μὲ πολλὴν προθυμίαν, ἀλλὰ δίδει καρπὸν ὀλιγοστόν καὶ ζομφόν. Τὸ χωράφιον πρέπει νὰ ὀργωθῇ πρῶτον βαθέως, ἔπειτα νὰ διβωλισθῇ καὶ νὰ κοπρισθῇ μετριῶς. Εἰς τινὰς δὲ τόπους σπείρουσι τὸν ἀραβόσιτον ὡς τὸ σιτάριον, πετακτὰ, ἀλλὰ κρατητὰ, ὥστε νὰ πίπτῃ ὁ σπόρος ἀραιότερος, ὁ ὁποῖος σκεπάζεται ἔπειτα εἰς τὸ διβώλισμα· κατόπιν δὲ ἰσάζουσι τὸ χωράφιον καὶ τὸ χωρίζουσι εἰς πρασιάς μὲ τὴν ἀξίνην, ἂν ἦναι ποτιστικόν. Ἄλλ' ὁ εὐχερῆς οὗτος καὶ ὀλιγόωρος τρόπος τοῦ σπείρειν εἶναι κάκιστος, διότι καταλύει πλεῖστον σπῶρον ἀνωφελοῦς· τὸ ἀραβοσίτιον φυτρώνει ἀλλοῦ πυκνὸν καὶ ἀλλοῦ ἀραιώτατον, ὥστε μένουσι κενὰ πολλὰ, τὰ ὁποῖα, διὰ νὰ γεμισθῶσι, χρειάζεται ὑστερον ἄλλος κόπος μάταιος σχεδόν. Διότι ἂν σπειρῆς εἰς τὰ κενὰ νέον σπῶρον, οὗτος θέλει ἐλαστήσῃ καὶ καρποφορήσῃ πολὺ ὑστερώτερα ἀπὸ τὸ προσπαρθέν· ἂν δὲ μεταφυτεύσῃς ὅσα ἐκθάλῃς ἀπὸ τὰ πυκνὰ εἰς τὸ ἀραίωμα ἐπάνω, ἀρρώσουσιν καὶ αὐτὰ καὶ δὲν ἐλαστάνουσι, οὐδὲ καρποφοροῦν ὁμοίως καὶ ἰσοχρόνως μὲ τὰ λοιπὰ. Οἱ εἰδημόνες τῆς τέχνης τῶν γεωργῶν, παραίτησαν δ' ἅλου τὸν πρόπον τοῦτον, τὸν ὁποῖον ἀκόμη μεταχειρίζονται τινες τῶν ἰδικῶν μας ἐξ ἀμαθείας· διότι δὲν εἶναι ὠφέλιμον νὰ σπείρεται τὸ ἀραβοσίτιον, ὡς τὸ σιτάριον, εἰμὴ ὅταν ἔχῃ τις σκοπὸν νὰ συναῖξῃ τὸ φυτὸν, πρὶν καρποφορήσῃ, διὰ νὰ τὸ δώσῃ ὡς σανὸν εἰς τὰ ζῶα. Ὅστις δὲ θέλῃ νὰ λάβῃ καρπὸν καὶ ν' ἀνταμιφθῶσιν οἱ κόποι του πολλαπλασίως, πρέπει νὰ σπείρῃ κατ' ἀράδας τὸ φυτὸν ἀπέχον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου δύο χῆνια τοῦλάχιστον.

Ἡ τοιαύτη δὲ σπορὰ γίνεται κατὰ δύο τρόπους. Μετὰ ἐν ὄργωμα καλὸν ἀνοίγουσι μὲ τὸ ἄροτρον μικρὰ αὐλάκια ἀπέχοντα ἐν τοῦ ἄλλου ἐν διάσειλον τοῦλάχιστον, καὶ ρίπτουσι μέσα ἀράδα τὰ σπειρία, κατὰ τὸ ὅποιον εἶπαμεν ἀνωτέρω διάστημα ὅτι πρέπει ν' ἀπέχωνται αἱ ρίζαι, καὶ τὰ σκεπάζουσιν ἔπειτα περονῶντες πάλιν τὸ ἄροτρον. Ὁ δὲ δεύτερος τρόπος καὶ ὁ καλῆτερος εἶναι νὰ τὸ φυτεύσῃς μὲ τὸ φυτευτήριον ἀνοίγων κατὰ σειρὰν τρύπας ἀπὸ διάστημα εἰς διάστημα δύο χῆνίων, εἰς τὰς ὁποίας μέσα ρίπτεις τὸ σπειρίον, καὶ τὸ σκεπάζεις ἔπειτα μὲ χῶμα τεσσάρων δακτυλίων βάθους, διὰ νὰ μὴ τὸ τρώγῃσι τὰ σπερμαλόγα πτηνὰ. Ὁ δὲ σπόρος πρέπει νὰ ἦναι διαλεκτός καὶ προδιαβρεγμένος (μουσκευμένος). Οἱ καλοὶ γεωργοὶ φροντίζουν νὰ κρατῶσι τὸν σπῶρον ἀνεξοφθαλμιστον εἰς ἐλεγκτοὺς κῶνους, διὰ νὰ φυλάγεται τὸ φυτὸν τοῦ καλὸν καὶ ἀβλαβές. Τὸν ἐξοφθαλμίζουσι δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς σπορᾶς, πέρνοντες μόνον τὰ σπειρία τὰ εἰς τὸ μέσον τοῦ κῶνου, διότι αὐτὰ εἶναι τὰ εὐτραφέστερα καὶ καλῆτερα· ἔπειτα τὰ διαβρέχουσιν ἕως 12 ὥρας εἰς θολόσακτον, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ρίπτουσι καὶ ὀλίγην ἀσβέστην, ἢ εἰς κοπριάς διάλυμα, ἢ ἄλλων χόρτων δριμέων ἐγχύματα. Τοῦτο ὄχι μόνον μαλακίνει καὶ λιπαίνει τὸν σπῶρον, ἀλλὰ καὶ τὸν προφυλάσσει ἀπὸ τὰ ἐντομα. Ὅσα δὲ σπειρία ἐπιπλέουσιν ἐπάνω εἰς τὸ ὑγρὸν, πρέπει νὰ χωρίζωνται ἀπὸ τὸν σπῶρον· διότι αὐτὰ σπειρόμενα πιγαίνουσι τοῦ κακοῦ, ἐν ᾧ ἐμποροῦν νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τροφήν τῶν ζώων. Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα σπείροντες τὸ δήμενον ἀραβοσίτιον ἀλλεπαλλῆλως τὸ αὐτὸ ἐξήμενον, εἰς τὸ αὐτὸ χωράφιον, καρπώνονται δύο εἰσοδίας μονοχρόνως. Αἱ εἰσοδαὶ αὗται εἶναι ἀληθινὰ κάρπιμοι, πλὴν ἀδυνατίζουσι παρὰ πολὺ τὴν γῆν· ὅθεν τὸ τοιοῦτον κάμνουσι μίαν φοράν τοὺς τέσσαρας ἢ πέντε χρόνους εἰς ἐν χωράφιον, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ σπείρεται πάντοτε μὲ τὰ ὁμοειδῆ γεννήματα.

Μετὰ τὴν σπορὰν χρειάζεται τὸ ἀραβοσίτιον τρεῖς καλλιέργειας, ἕως οὗ νὰ συναχθῇ ὁ καρπὸς του. Ἡ πρώτη γίνεται, ὅταν τὸ φυτὸν ὑψωθῇ ἐξ ἕως ὀκτὼ δάκτυλα, ἢ ἐν κινύστομον τὸ πολὺ· συνίσταται δὲ εἰς σκάλισμα τῆς γῆς καὶ ἀραίωμα τῶν φυτῶν, καὶ ἐκρίζωσιν τῶν χορταριῶν. Ἡ δευτέρα γίνεται ὁμοίως μὲ τὴν πρώτην, ὅταν τὸ φυτὸν ὑψωθῇ δύο σπιθαμὰς περίπου· τότε κόπτονται καὶ τὰ ὅσα

τύχῃσι φυτρωμένα ἀπὸ τὴν ρίζαν παραπαίδια, τὰ ὅποια ὄχι μόνον δὲν ἐμποροῦν νὰ καμώσιν ὄριμον καρπὸν, ἀλλὰ καὶ τὴν μάνναν ἀδυνατίζουνσιν. Ἡ τρίτη γίνεται ὅταν τοῦ φυτοῦ ὁ καρπὸς ἀρχίσῃ νὰ σχηματίζεται εἰς τὸν κώνον· καὶ αὕτη εἶναι ἡ ἀναγκασιότερα· ἐπειδὴ ὄχι μόνον σκαλίζεται καὶ βοτανίζεται ἡ γῆ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀραβοσιτίου ἡ ρίζα περιχύνεται διὰ νὰ ἔχῃ πλειοτέραν ἰκμάδα, καὶ νὰ μὴ ἐκρίζωνεται τὸ φυτὸν ἀπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων τὰς πνοάς. Τότε φυτεύονται εἰς τὰ μεταξὺ διαστήματα, φασούλια, κουκκία, κολοκυνθιαί, καὶ ἄλλα ὅμοια, τὰ ὅποια ἐμποροῦν νὰ γένωσιν ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ ἀραβοσιτίου, καὶ νὰ δώσωσιν εἰς τὸν γεωργὸν διπλὴν εἰσοδίαν.

Ἡ ἀκαταστασία τῶν καιρῶν ὀλιγοστεύει τὴν εὐκαρτίαν τοῦ ἀραβοσιτίου ἢ προθυμία τῆς θλαστήσεώς του ἀδυνατίζεται, ὅταν συμβαίνωσιν καύσωνες μεγάλοι με ἀβροχίαν. Δεκαπέντε ἕως εἴκοσι ἡμερῶν ἀνυδρίαν εἰς τὰ μέρημας δὲν ὑποφέρει χωρὶς θλάβην τῆς εὐκαρτίας του· ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπέρπολυ πότισμα πάλιν δὲν ὠφελεῖ αὐτήν. Εἰς τὰ ποτιστικὰ χωράφια πρέπει ν' ἀπολύῃ τὸ νερὸν ὁ γεωργός, ὅταν ἴδῃ τὰ φυτὰ καλὰ διψασμένα. Ἄλλῃ αἰτία θλάπτουσα τὴν πολυκαρπίαν τοῦ ἀραβοσιτίου εἶναι μία ἀβρωστία, ὀνομαζομένη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πανοῦκλα· αὕτη δ' ἐπαρτηρήθη ὅτι γεννᾶται εἰς τὰ εὐρωστα καὶ παχέα ἀραβοσιτία εἰς οἴδματα (φουσκώματα) περιτυλιγμένα μέσα εἰς τὰ φύλλα τοῦ κώνου, καὶ καταντῶντα ἕως τέλους ξηραίνόμενα εἰς μαύρην σκόνιν. Οἱ φυσιολογοῦντες τὰ τῶν φυτῶν λέγουσιν ὅτι προέρχεται ἡ ἀβρωστία αὕτη ἀπὸ τὴν ἀφθονίαν τοῦ ὄπου, ὅστις παραδρομίζων συνέρχεται πολὺς εἰς τινὰ μέρη, διασχίζει τὸ ὕψωμα καὶ γεννᾷ τὸ οἶδμα. Ὁ γεωργός πρέπει νὰ ἀποκόπῃ αὐτὰ τὰ οἶδματα ἐπιδεξίως, ὥστε νὰ μὴ θλάβῃ τὸν καυλὸν· εἰδὲ καὶ τὰ παραβλέπει ἄκοπα, οἱ κῶνοι δὲν θέλουσιν εἶσθαι θρεμμένοι καὶ γεμάτοι. Τινὲς μάλιστα κόπτουν τούτων τῶν ἀβρωστημένων καὶ τὸ στάχυον ἢ τὴν ἀνθηλὴν, πρὶν ὀριμάσωσιν οἱ ἀνθῆρες του καλῶς. Τοιοῦτοτρόπως, μὴ παραδρομίζόμενος ὁ ὅπως εἰς τὰ οἶδματα, κυκλοφορεῖ ἐλευθέρως, καὶ ἐρχόμενος εἰς τὸν κῶνον, τὸν τρέφει.

Πρὸς πλειοτέραν τροφήν τοῦ καρποῦ συνειθίζουσιν πολλοὶ νὰ κόπτωσιν εἰς ὅλα τὸ μέρος τοῦ καυλοῦ τὸ ὑπεράνω τῶν κώνων. Διότι, ὅταν κορφολογᾶται ἢ θλαστολογᾶται πᾶν εἶδος φυτοῦ, ὁ ὅπως ὁ

καταδαπανώμενος εἰς αὐξήσιν τῶν κοπτομένων κλάδων στρέφεται εἰς ἀφθονωτέραν τροφήν τῶν μενόντων καὶ τοῦ καρποῦ· ἐπειτα ἔχει καὶ ἄλλο κέρδος ὁ γεωργός, ὅτι αὐξάνει τὰ πρὸς τροφήν τῶν ζώων του χρήσιμα. Διότι, ὅταν κόπτονται τὰ στάχυα αὐτὰ, ἢ τακίζόμενα μόνον καὶ περιπλεκόμενα εἰς τὰ φύλλα τοῦ καυλοῦ, πρὶν ξυλιάσωσιν διὰ τῆς τελείας ὀριμότητος, μένουσιν ξηραίνόμενα μαλακώτερα καὶ γίνονται θρεπτικώτερα εἰς τὰ ζῶα. Ἀλλ' ὅμως, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ στάχυον, ἔχον τὰ ἀρσενικὰ ἀνθη, χρησιμεύει εἰς τῶν θηλυκῶν τὴν γονιμοποίησιν, ἐπειτα καὶ διὰ τῶν φύλλων τοῦ ἀποβόροφθ ἀπὸ τὴν ἀτμοσφαιραν τὰ εἰς τροφήν καὶ συντήρησιν τοῦ φυτοῦ στοιχεῖα, πρέπει ὁ γεωργός νὰ τὸ κόπῃ, ὅταν ἦναι πλέον ἄχρηστον εἰς τὸ φυτὸν. Τοῦτο γνωρίζεται, ὅταν τὰ λεγόμενα γένεα τοῦ κώνου ἐκβῶσιν ἰκανῶς ἔξω τῶν περικαλυμμάτων του, καὶ ἀρχίσωσιν νὰ ξηραίνωνται καὶ νὰ μαυρίζωσιν. Τότε πλέον ἐμπορεῖ ἀφόδως νὰ κόψῃ ὁ γεωργός τὸν ὑπεράνω τῶν κώνων καυλὸν, ὡς εἶπαμεν ἀνωτέρω, ὡς ἄχρηστον ἔξω μόνον ἂν θελήσῃ νὰ τὸν ἀφήσῃ, διὰ νὰ ἰσκιάζωνται τὰ ἄλλα φυτὰ τὰ μεταξὺ τῶν ἀραβοσιτίων σπαρμένα.

Ὁ δὲ καιρὸς τῆς συναγωγῆς τοῦ καρποῦ γνωρίζεται ἀπὸ τοῦτο· ὅταν τὰ περικαλύμματα τοῦ κώνου κιτρινίσωσιν καὶ σχάσωσιν, καὶ τὰ σπειρία γίνωσιν σκληρὰ καὶ ὑαλιστηρὰ, ὁ ἀραβοσιτὸς εἶναι ὄριμος. Τότε παρατηρουμένης μιᾶς ἡμέρας εὐηλίου καὶ ἀνύγρου γίνεται τὸ θέρος. Οἱ κῶνοι κόπτονται ξεμασχαλιστὰ μετὰ τὰ ἐξώφυλλα τῶν ἀπὸ τὴν καλάμην, καὶ μέσα εἰς κοφίνια φορτονώμενοι ἐπὶ ζώων, ἢ εἰς ἀμάξια θαλλόμενοι, μετακομίζωνται εἰς ἀλώνιον, ὅπου ἀπλόνονται διὰ νὰ ἀερισθῶσι καὶ ξηρανθῶσι καλῶς εἰς τὸν ἥλιον (1). Διὰ ν' ἀποταμειυθῇ δὲ ὁ καρπὸς καὶ νὰ προφυλαχθῇ καλῶς, ἀφίνεται ἀνεξοφθαλμιστος, καὶ κρεμάζονται οἱ κῶνοι κατὰ σειρὰν εἰς τὴν σκέπην τῆς οἰκίας ἀπὸ 6-8 συμπλεκόμενοι διὰ τῶν φυλλῶν των. Μετὰ τοῦτον τὸν τρόπον διασώζεται πολλὸν καιρὸν ὁ καρπὸς ἀβλαβέστατος. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ κῶνοι κατέχουσι πολλὴν τό-

(1) Ἄν δὲ τύχῃσιν ἡμέραι χειμεριναί, ὥστε νὰ μὴ γένη καλῶς τὸ ξήραμα, τότε θάλλονται καὶ εἰς κλιθεῖον (φούρνον)· καὶ ὁ οὗτος ξηραίνόμενος εἰς τινὰς τόπους ἀραβοσιτὸς φυλάσσεται πολλὸν καιρὸν ἀπείρακτος ἀπὸ τὰ ἔντομα, ἐξοφθαλμίζεται καὶ ἀλήθειαι ἐκάλως· πλὴν ἡ εὐχρηστία του σμικρύνεται. Δὲν χρησιμεύει πλέον εἰς σποράν· τὰ κλειρὰ του δὲν ζυμώνονται καλῶς, οὐδὲ κάμνουσι καλὸν ψωμίον καὶ νύστιμον.

πον, φυλάσσεται υπό τῶν γεωργῶν οὕτω μόνον ὡς πρὸς σποράν· ὁ δὲ λοιπὸς ἐξοφθαλμίζεται διὰ προστρίψεως, καὶ σωρεύεται εἰς μέρος ἀνυγρον καὶ ἀερικὸν τῆς ἀποθήκης· καὶ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἀνακατόνεται μὲ πτυάριον, καὶ μετατοπίζεται διὰ νὰ μὴ τρώγεται ὑπὸ πᾶν ἐντόμων. Ἐπι δε κάλλιον φυλάσσεται μέσα εἰς σακκία, τὰ ὅποια πρέπει νὰ στήνωνται μακρὰν τῶν τοίχων ὀρθὰ καὶ μεμονωμένα, ὥστε νὰ κυκλοφορῇ γύρω τοῦ καθενὸς ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ. Παρομοίως θηκιάζόμενα καὶ τ' ἄλλερά του εἰς σακκία στηνόμενα ὡς εἴπαμεν ἀνωτέρω, φυλάσσονται ἀναλλοίωτα, ἀσύγκυατα καὶ ἀπικρα, πολὺ περισσύτερον καιρὸν, ἢ μέσα εἰς σενδούκια καὶ κάρδους βαλόμενα.

Ἀναίθατὸν δὲ ψωμίον ἐμπορεῖς νὰ κάμῃς μὲ τὰ ἄλλερα τοῦ ἀραβοσίτου, ἂν τὰ ζυμώσης κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

Βάλε μέσα εἰς τὴν σκάφην τὰ εἰς ζύμωμα ἄλλερα· χῶρισέ τα εἰς δύο, καὶ χύσε εἰς τὴν μέσην θραστὸν νερόν τόσον, ὥστε ἀνακατόνόμενα νὰ κάμωσι ζύμην σφιγκτὴν, τὴν ὁποίαν ἔπειτα τὴν ζυμόνεις καλά. Μετὰ τοῦτο κάμε μίαν τρύπαν εἰς τὴν μέσην τῆς ζύμης, καὶ βάλε προζύμιον ἀπὸ σιτάλευρον, ἢ καὶ ἀραβοσίτινον, φυλαγμένον ἀπὸ τὸ προτερικὸν ζυμωτῶν· ἔπειτα, ἀφοῦ ἀνακατόσης καὶ ζυμώσης πάλιν καλῶς τὸ ὅλον, σκέπασέ το διὰ ν' ἀναίβῃ. Ὄταν δὲ δείξῃ σημεῖα ἀναίθασματος, πρέπει ν' ἀρχίσῃς τὸ καύσιμον τοῦ φούρνου, καὶ ὅταν ἀναίβῃ ἀρκετὰ, τότε γαλακτίζεις πάλιν τὴν ζύμην μὲ κρύον νερόν καὶ τὴν γροθίζεις καλὰ, ὥστε νὰ τὴν κάμῃς ὀλίγον ἀραιάν. Μετὰ τοῦτο ἔχεις πηλινὰ πινάκια θαβουλά, μέσα εἰς τὰ ὅποια ἔχεις στρωμένα καστανόφυλλα ἢ λαχανόφυλλα, μαραμμένα εἰς τὴν πύραν τῆς φωτιᾶς. Μέσα εἰς αὐτὰ τὰ πινάκια καταχωρίζεις εἰς ψωμιά τὴν ζύμην σου καὶ τὰ φουρνίζεις· πρέπει ὅμως νὰ μὴ τὰ ξεχειλίξῃς, ἀλλὰ ν' ἀφίνῃς ἐν δάκτυλον κενόν, διότι ἡ ζύμη, ἐν ᾧ ψήνεται, φουσκώνει καὶ ἐκχειρίζεται ἐν δάκτυλον κάμνουσα κύταλον ἢ κόραν. Ἀφοῦ τ' ἀφήσῃς ἱκανὸν καιρὸν, ὥστε νὰ ψῆθῃ καλῶς τὸ ψωμίον, τὰ ἐκβάλλεις καὶ τὰ ἐπιστομίζεις πούποτε· τὰ ψωμιά ξεκολλοῦν εὐκόλα, καὶ φυλάγονται ἱκανὸν καιρὸν ἀμουγλίαστα.

Ἄν δὲ πάλιν θέλῃς νὰ κάμῃς ψωμίον ἀπὸ σιτάλευρον, ἐξ ἡμισείας μιγμένον μὲ ἀραβοσίτινον, πιάνεις ἀφ' ἑσπέρας προζύμιον μὲ

ὄλον τὸ σιτάλευρον, ζυμόνων αὐτὸ σφιγκτὸν, μὲ κρύον νερόν τὸ καλοκαίριον καὶ μὲ ζεστὸν τὸν χειμῶνα, καὶ τ' ἀφίνεις ν' ἀναίβῃ ἕως τὸ πρῶινόν· τότε βάλε τὸ ἀραβοσίτινον εἰς τὴν σκάφην καὶ εἰς τὴν μέσην αὐτοῦ τὸ βραδυνὸν προζύμιον, καὶ ζύμωσέ το μὲ ζεστὸν νερόν, μέσα εἰς τὸ ὅποιον ἔχει προδιαλυμένον καὶ τὸ ἱκανὸν ἄλας τοῦ· πρέπει ὅμως νὰ τὸ γροθίζῃς γοργὰ καὶ ν' ἀπλόνης λεπτὰ τὴν ζύμην, ὥστε νὰ κάμῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλειότεραν κόρδαν ἢ κάλλαν. Μετὰ τοῦτο πλάθεις τὰ ψωμιά σου καὶ τὰ βάλλεις εἰς τὴν πινακωτὴν ν' ἀναβῶσιν. Ὁ δὲ φούρνος, εἰς τὸν ὅποιον μέλλεις νὰ τὰ ψήσῃς, δὲν πρέπει νὰ πυρωθῇ ὅσον διὰ τὸ σίτινον ψωμίον, ἀλλὰ ὀλιγότερον, καὶ ἀφίνονται πλειότερον καιρὸν μέσα, ἕως νὰ στραγγίσωσι καλῶς.

I. K.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ.

Πῶς νὰ τρυφερώσῃς τὸ κρέας.

Ὁ κοινὸς μας λαὸς συνειθίζει νὰ θάλλῃ εὐθὺς εἰς τὸ κικκάδιον τὸ κρέας τοῦ ζώου σπαρταριστὸν ἀκόμη καὶ ἀχνίζον· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι θέλει πλειότερα ξύλα καὶ καιρὸν διὰ νὰ θράσῃ, μένει προσέτι καὶ τραγὸν καὶ δυσμάσσητον, καὶ γίνεται δυσχώνευτον εἰς τὰ στομάχια ὄλων, ὅσοι ἔχουσι καθεστικὴν ζωὴν. Τὸλάχιστον διὰ τούτους σημεῖομεν τὸν ἐξῆς τρόπον τοῦ σιτεῦν ὀλιγίωρα τὰ πωλερικά καὶ τὰ λοιπὰ κρέατα.

Κρέμασε τὸ ζῶον τὸ νεωστὶ σφαγμένον, ἢ κομμάτιον τοῦ κρέατος του, εἰς κλάθον συκεᾶς, ὥστε νὰ σκεπάζεται ὑπὸ τῶν φύλλων τοῦ δένδρου, καὶ ἄφες το ἡμισεῖαν ὥρον ἢ τρία τέταρτα τὸ πολὺ εἰς τόσον διάστημα καιροῦ θέλει γενῆ τρυφερόν ἐπίσης ὡς καὶ νὰ ἦτο ἡμέρας σιτευμένον. Πλειότερον δὲν χρειάζεται νὰ τὸ ἀφήσῃς εἰς τὴν συκεᾶν, διότι τὸ ἀπ' αὐτὴν ἐξεργόμενον ἀνθρακικὸν ὀξύ κατανατὰ νὰ τὸ φέρῃ εἰς σῆψιν. Τὸν δὲ χειμῶνα ἐμπορεῖς νὰ ἐπιτύχῃς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἂν διπλῶνῃς τὸ κρέας μέσα εἰς πανίον, διὰ νὰ φυλαχθῇ παστρικόν, τὸ ἐκθέσῃς εἰς θερμὴν μετρίαν καὶ διαρκῆ. Πρὸς τοῦτο ἐμπορεῖς νὰ τὸ κρεμάς ἀφ' ἑσπέρας ἀνωθεν τῆς πυρεστιᾶς μέσα εἰς τὴν καπνοδόχην.

Πόσον χάνουσι τὰ κρέατα ψηνόμενα ἢ βραζόμενα.

Ἰσως δὲν εἶναι ἀνωφελὲς νὰ ἐξεύρῃ εἰς οἰκοκύρησιν πόσον ἐκ τοῦ βάρους τοῦ χάνει τὸ κρέας ψηνόμενον, διὰ νὰ κανονίζῃ μὲ πλειοτε-

ραν οικονομίαν τὴν χρειαζομένην ποσότητα εἰς τὴν οἰκίαν του. Φαίνεται ἐκ τῆς ἐπομένης συγκρίσεως, ὅτι τὸ θωρινὸν κρέας χάνει ὀλιγώτερον· πλὴν διὰ νὰ γένη ὁ λογαριασμὸς ἀκριβέστερος, ἔπρεπε τις νὰ βράσῃ μέσα εἰς τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον, καὶ νὰ ψήσῃ εἰς τὸν αὐτὸν φούρον συγχρόνως τὰ κρέατα τῶν διαφόρων ζώων.

4 λιτρῶν θωρινὸν κρέας χάνει	{	διὰ τοῦ βράσματος 1 λίτραν
		διὰ τοῦ ψήσιματος 1 λίτραν 5 οὔγκ.
		διὰ ψήσιμ. εἰς φούρ. 1 λίτραν 3 οὔγκ.
4 λιτρῶν προβάτινον χάνει	{	διὰ τοῦ βράσματος 14 οὔγκ.
		διὰ τοῦ ψήσιματος 1 λίτραν 6 οὔγκ.
		διὰ ψήσιμ. εἰς φούρ. 1 λίτραν 4 οὔγκ.

Πῶς νὰ φυλάξῃς ὀψάρια ἀπὸ τὴν σήψιν.

Μέσα εἰς πῆλινον ἀγγεῖον μ' ὀλίγον νερὸν καὶ ἄλλας θάλας τὸ ψάριον νὰ ἐπάρῃ μίαν βράσιν, καὶ οὕτω μέσα εἰς αὐτὴν τὴν ἄλμην ἀφημένον ἀπόθες το εἰς ἐρμάριον· τὸ ψάριον καταπίπτει εἰς τοῦ ἀγγείου τὸν πάτον, καὶ, ὄν σκεπασμένον ἀπὸ τὸ νερὸν, διαφυλάσσεται δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας χωρὶς νὰ μυρίσῃ ἢ νὰ σαπῇ. Ἄν ἀναγκασθῇς νὰ τὸ φυλάξῃς πλειώτερον καιρὸν, βάλε το πάλιν εἰς τὴν φωτιά, ῥίπτων μέσα καὶ ἓν φύλλον δάφνης, καὶ ἄφες το νὰ ἐπάρῃ δύο ἢ τρεῖς ἀναβράσεις, καὶ ὅχι πλειώτερον, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν γευσίν του. Οἱ τρόποι οἱ συνήθεις παρ' ἡμῶν τοῦ νὰ κάμῃς πικτήν ἢ μαρινάτα τὰ ὀψάρια, ἢ τηγανιστὰ καὶ ἀποθεμένα μέσα εἰς τὸ ἐλάδιον, τὰ προφυλάσσουν ἱκανὰς ἡμέρας· δὲν εἶναι ὅμως τὰ οὕτω παρασκευαζόμενα χρῆσιμα εἰς ἀρρώστους. Τὸν χειμῶνα φυλάσσονται ἐξαίρετα διὰ πολλὰς ἡμέρας τὰ ὀψάρια, χονόμενα μέσα εἰς πάγον.

I. II.

E.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Μία μάχη περιέρχεται ἐν ταύτῃ καὶ φρικτὴ συνέβη, περὶ τὰς ἄρχὰς Δεκεμβρίου εἰς Λονδίον, μεταξὺ ἐνὸς λέοντος καὶ δύο τίγρεων, ἐκ τῶν τρεφόμενων εἰς τὸ ἐκεῖ θηριοτροφεῖον. Ἴδου πῶς ἱστορεῖ αὐτὴν μία ἐφημερίς.

Τὴν Παρασκευὴν τὸ πρωτὸ μεταξὺ τῆς 11 καὶ 12 ὥρας, ὁ ἄνθρωπος ὁ ἔχων τὴν φροντίδα νὰ παστρεύῃ τὰ κλωβία τῶν ζώων τῶν συναγμένων εἰς τὸν Ἡῦρον τοῦ Λονδίνου, ἤνοιξε κατὰ λάθος, ἐν ᾧ

ἤρχισε νὰ κάμῃ τὸ ἔργον του, τὴν θύραν, ἣτις ἐχώριζε τὴν κοίτην ἐνὸς μεγίστου λέοντος ἀπὸ ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο κλεισμένον ἓν ζεῦγος παρδάλεων, τῶν ἐπονομαζομένων βασιλικῶν τῆς Βεργίας. Μόλις ἀντεβλέφθησαν τὰ δύο ἀρσενικά, καὶ εὐθὺς τὰ ὀμμάτιά των ἐσπινθηροβόλησαν ἀπὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ θυμοῦ των. Ὁ λέων εὐθὺς ἀνῆλθε τὴν χαίτην του, καὶ ὤρμησε κατὰ τοῦ τίγρεως βρυχώμενος τρομερώτατα. Ὁ τίγρις, κινούμενος ἀπὸ ἴσπην μανίαν, ἔπεσε κατεπάνω τοῦ ἐχθροῦ του, ἐνῶ ἡ θηλυκὴ ἔτρεξε καὶ αὐτὴ εἰς βοήθειαν τοῦ συντρόφου της. Τὰ βρυχήματα καὶ οἱ ὠρυγμοὶ τῶν μαχομένων, ἀντηχοῦντες εἰς τῶν ζωστασιῶν τὰς αὐλὰς, ἐρέθισαν τὰ διάφορα ζῶα εἰς τὸ νὰ δεῖξωσι τὸν φόβον ἢ τὸν μακινῶδη θυμὸν των. Τὰ μὲν δειλὰ, τρέμοντα ἀπὸ τὸν φόβον των, ἔτρεγον γύρω τῆς κοίτης των, ἐκβάλλοντα φωνὰς πνιγομένης ὑπὸ τοῦ τρόμου· οἱ δὲ λέοντες, οἱ τίγρεις, οἱ ἄρκτοι, οἱ λεόπαρδοι, οἱ πανθήρες, οἱ λύκοι καὶ ὕαινοι ἀνεπήδησαν μέσα εἰς τὰ κλωβία των, διασειόντες μ' ὄλας των τὰς δυνάμεις τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐκράτουν κλεισμένους, καὶ ἐκβάλλοντες φρικτοτάτας κραυγὰς. Ὁ λέων ἐπολέμησε μὲ μεγάλην ἀνδρείαν· ἀλλ' ἦτο φανερόν ὅτι ἐμελλε νὰ νικηθῇ ἀπὸ τὰς ἠνωμένας δυνάμεις τῶν δύο τοῦ ἀντιπάλου, οἵτινες εἶχον ἐν μόνον ἔτος, ἀφοῦ ἐκβῆκαν ἀπὸ τὰ δάση πιασθέντες, ἐνῶ ἐκεῖνος εἶχε χαμένην τὴν ἐλευθερίαν του πρὸ καιροῦ ὑπερβαίνοντος τὰ 7 ἔτη. Μόλον τοῦτο ἡ μάχη ἐγένετο κατὰ συνέχειαν μακινῶδῶς, καὶ ἡ ἐκβάσις ἦτο ἀμφίβολος, ἕως ὅτου ὁ τίγρις, ἀρπάζων τὸν λέοντα ἀπὸ τὸν λαιμὸν, τὸν ἀνεσκέλωσεν. Ἀλλὰ καὶ τότε οἱ δύο ἀντίπαλοι πολλάκις συνέπεσαν συσπρόμοιμοι ὁ εἰς ἐπάνω τοῦ ἄλλου, ἕως οὔ ἡ τίγρις, ἡ θηλυκὴ, φθάσασα κατέβαλε κατὰ κράτος τὸν ἀντίπαλόν της. Ὁ βασιλεὺς τῶν τετραπόδων, καὶ εἰς αὐτὴν του τὴν δεινὴν θέσιν ὄν, ἐπολέμησεν ἀκόμη μὲ ἀκαταδάμαστον γενναιότητα, βρυχώμενος συγχότατα ἐκ τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀργῆς του.

Ἐν τοσούτῳ εἶχαν πυρώσει σιδηρᾶς βέργας, τῶν ὑποίων τὰ ἄκρα, κοκκινισμένα ἀπὸ τὴν φωτιά, ἔχωσαν εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τοὺς μυκτῆρας τῶν τίγρεων, οἵτινες ἠναγκάσθησαν οὕτω νὰ παραιτήσωσι τὸν λέοντα. Ἀλλὰ μόλις ἐχώρισθησαν οἱ μαχομένοι, καὶ πάλιν ὁ λέων καὶ ὁ τίγρις ἐπιάσθησαν μὲ τὰ δόντια, ὁ μὲν δράζας τὴν ἄνω σια-

γόνα, ὁ δὲ τὴν κάτω τοῦ ἀντιπάλου του, καὶ οὕτως ἐδακόνοντο καὶ κατεσχίζοντο μὲ πείσμα ἀκάθεκτον καὶ θανατηφόρον. Τὸ φιλέκδικον αὐτῶν ἦτο τόσον σφοδρὸν ὥστε μὲ μέγιστον κόπον, καὶ ἐμβάζοντες οἱ θηριοτρόφοι τὸν πεπυρακτωμένον σίδηρον εἰς τοὺς μυκτῆρας των, ἠμπόρουν νὰ τοὺς χωρίσωσι καὶ νὰ κλείσωσι τέλος πάντων τὸν λέοντα μέσα εἰς τὴν κοίτην του. Ἡ μάχη αὕτη διήρκεσεν ἡμισεῖν ὥραν. Ὁ τίγρις εἰς τὴν τελευταίαν συμπλοκὴν ἔχασεν ἓνα τῶν χαυλιόδόντων του· ἀλλ' ὁ ἄθλιος λέων ἦτο ἐλεεινῶς κατηκρωτηριασμένος.

Ἑλληνικαὶ ἀρχαιότητες εἰς τὰς Ἰνδίας.

Ἀνεκάλυψαν εἰς τὰς Ἰνδίας πρὸ ὀλίγου ἀρχαιότητας Ἑλληνικὰς πολλὰ περιέργους. Ὁ ἀξιωματικὸς Βεντούρας, χρηματίσας ποτὲ εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ Ναπολέοντος, καὶ σήμερον ὢν στρατηγὸς εἰς τοῦ Ρουγγουτσιγγου τὴν ὑπηρεσίαν, ἔτυχε στρατοπεδεῦν τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον πλησίον τοῦ Μανσειάλα, τόπου κειμένου 72 μίλια μακρὰν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, καὶ 30-40 τοῦ Ἰδάσπου, ὅπου φαίνονται ἐρείπια μεγάλης τινὸς πόλεως. Ὁ Ἐλφεστων ἐσημείωσεν, εἰς τὴν ὑποίαν ἔκαμε περιγραφὴν τῆς Καβούλης, ὅτι ἡ πετρίνη τρούλα ἐνὸς μεγάλου κτιρίου, τὸ ὑποῖν οἱ ἐγγύωροι δοξάζουν ὅτι τὸ ἔκτισαν οἱ θεοὶ των, εἶχε πλειοτέραν ὁμοιότητα μὲ τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχιτεκτονικὴν παρὰ μὲ τὴν Ἰνδικήν. Ὁ στρατηγὸς Βεντούρας ἐδιώρισε νὰ κάμωσι μίαν τρύπαν εἰς αὐτὴν τὴν τρούλαν, καὶ εἰς τὸ βάθος τριῶν ποδῶν εὐρέθησαν τρία νομίσματα. Οἱ ἐργάται εὐρηκαν ἔπειτα ἐν οἴκημα ἔχον ἕκτασιν 12 περίπου τετραγωνικῶν ποδῶν. Πρὸς βορρᾶν τῆς τρούλας ἔκαμαν ἄλλην ἀνασκαφὴν, καὶ ὅταν ἐπροχώρησαν σκάπτοντες ἕως εἰς 36 ποδῶν βάθος, εὐρηκαν ὑπὲρ τὰ 80 νομίσματα. Τὰ πλείωτα ἐξ αὐτῶν ἦσαν γάλκινα, καὶ τινὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· εὐρέθησαν παρομοίως δακτυλίδια καὶ τινὰ ἀγρία περιέχοντά τινὰ ὑγρά. Νομίζουσι δὲ ὅτι τὰ ἐρείπια ταῦτα εἶναι λειψανά κάμωσις τῶν πόλεων, τὰς ὁποίας εἰς τὰς Ἰνδίας εἶχε κτίσει ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἔχει σκοπὸν ὁ κ. Βεντούρας νὰ δώσῃ μίαν περιγραφὴν εἰς τὴν Ἀσιατικὴν ἑταιρίαν τὴν εἰς Καλκούτταν.

Χωρογραφίαι τεσσάρων ἀρχαίων πόλεων τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ κύριος Σταγγόπης ἐπέσπερην εἰς τὴν Γεωγραφικὴν ἑταιρίαν τῶν Παρισίων σχέδια 4 παλαιῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, (τῆς Μεγαλο-

πόλεως, τῆς Τανάγρας, τῆς Αὐλίδος καὶ τῆς Ἐρετρίας), φανερώσας ἐν ταύτῃ ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ δώσῃ μετέπειτα καὶ τὴν περιγραφὴν αὐτῶν.

Τιμὴ ἀδαμάντων τινῶν σημαντικῶν.

Ὁ ἀδάμας τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας ζυγίζει 106 κεράτια (1) τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων 136· τοῦ μεγάλου Δουκὸς τῆς Τσκαίνης 139· ὁ τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου Μογόλου 279· ὁ τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας 493· καὶ ὁ τοῦ τῆς Πορτογαλίας 1610 κεράτια. Τοῦτον τὸν τελευταῖον ἐξετίμησαν οἱ τῆς Πορτογαλίας ἀδαμαντοπῶλαι 5,000,000,000 φράγκα. — Ὁ δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων ἐκτιμᾶται 1,200,000,000 φράγ. εἰς τοὺς λοιποὺς διδουσι οἱ Ἄγγλοι καὶ Γερμανοὶ ἀδαμαντοπῶλαι μίαν τιμὴν 278,538,500 φράγ. περίπου. Πόσα καταστήματα εἰς ἀγαθοεργίαν τῶν ἀνθρώπων δὲν ἠθέλον συστηθῆ μὲ τσαῦτα ἑκατομύρια χρημάτων, τὰ ὅποια μένουσι νεκρὰ καὶ ἄχρηστα εἰς λίθους;

Τὴν ἀχρηστίαν ταύτην φρονίμως στοχαζομένη ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Ἐλισάβετ δὲν ἠθέλησε ν' ἀγοράσῃ ἐν μαργαριτάριον, ὅταν εἰς Ἑβραῖος τῆς τὸ ἐπέσπερε διὰ 20 χιλ. λίρας Στερλίνας (100 χιλ. ταλ.). Καὶ τοῦτο εἶναι πλέον θαυμαστότερον ὅτι ἐπράχθη ἀπὸ γυναῖκα, ἐπειδὴ ἡ γυναικεία φύσις ἔχει κλίσιν μεγαλητέραν εἰς τὰ κοσμητικὰ τοῦ κάλλους παρὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν (2).

Εἰς τῶν εἰς τὸ Βόρνεον ἡγεμόνων ἔχει ἓνα ἀδάμαντα μέγαν καὶ περικαλλέστατον, ζυγίζοντα 367 κεράτια. Οἱ ἐν Βαλτιμὸρῃ Ἄγγλοι ἐπέσπεραν 150 χιλ. δόλλαρα, δύο μεγίστας φρεγάτας,

(1) Κεράτια εἰς τὴν γλώσσάν μας εἶναι τὰ κούκουσα ἢ οἱ σπόροι τῶν ξυλοκεράτων, μὲ τοὺς ὁποίους, ἀντιζυγίζοντες τὸ βάρος τῶν ἀδαμάντων, στίνουσι τὴν τιμὴν λογαριάζοντες πρὸς τὰ εἰς κεράτιον.

(2) Περὶ τούτου τοῦ μαργαριταρίου ἱστορεῖται τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον. Ὁ Ἑβραῖος, ἀφ' οὗ ἔθεν ὅτι ἡ βασίλισσα δὲν ἠγόρασε τὸ μαργαριτάριον του, ἀπεφάσισε νὰ διαβῆ εἰς ἄλλο βασίλειον τῆς Εὐρώπης διὰ νὰ ζητήσῃ τύχην, καὶ ἐκαινοποίησε τὴν ἀπόφασίν του ταύτην εἰς ἓνα τῶν ἐκεῖ σημαντικῶν. Οὗτος ἐκάλεσε τὸν Ἑβραῖον εἰς δεῖπνον, καὶ ἀφ' οὗ τοῦ ἐπλήρωσε τὴν ζητούμενν τιμὴν διὰ τὸ μαργαριτάριον του, τὸ ἐκοπάνωσεν εἰς ἰγδῶν καὶ ἐπι τὴν σκόνην, ἀνακατώσας αὐτὴν μέσα εἰς ἓν ποτήριον κρασίου, εἰς ὑγιάν τῆς βασιίσσης, λέγων εἰς τὸν Ἑβραῖον, ὅτις τὸν ἐκύτταξεν ἐκστατικός· Ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας ἠμπόρει ν' ἀγοράσῃ βέβαια τὸ μαργαριτάριον σου, ὅταν φλέπης ὅτι ἔχει ὑπὸ κέως πίνοντας αὐτὸ εἰς ὑγιάν τῆς.

πολλὰ κανόνια καὶ τουφέκια διὰ νὰ τὸ ἀγοράσωσιν· ἀλλ' ὁ κατέχων αὐτὸν δὲν ἔστερξε νὰ τὸν δώσῃ. Οἱ κάτοικοι πιστεύουσιν ὡς θαυματουργὴν τὴν λίθον, καὶ δοῦνάζουν ὅτι θεραπεύονται ἀπὸ τὰς ἀρρώστιάς των, πίνοντες ἀπὸ τὸ νερὸν εἰς τὸ ὑποῖον τὴν ἐμβάπτουσι.

Φωσφορισμὸς ἢ φῶς ἐκβαίνειν ἀπὸ τὰ γεώμηλα.

Εἰς μίαν πόλιν τῆς Γερμανίας εἰς ἀξιωματικὸς, περιερχόμενος τὴν νύκτα τῆς 7 Ἰανουαρίου πρὸς φυλακὴν εἰς τὸν στρατώνα, εἶδε φῶς εἰς μίαν κάμαραν τοῦ κτιρίου καὶ ἐπειδὴ ἦτο ῥητῶς ἀπηγορευμένον νὰ ἀφίνωσι φῶς, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο πυρκαϊὰ καὶ ἔτρεξεν εὐθὺς νὰ βοηθήσῃ εἰς σβέσιν τῆς. Ἀλλ' ἐμβαίνων εἰς τὴν κάμαραν εὗρηκε τοὺς στρατιῶτας καθημένους εἰς τὸ κρεββάτιόν των καὶ κυττάζοντας ἐν φῶς ὡραιότατον, ἐκβαίνειν ἀπὸ σωρὸν γεωμήλων, τὰ ὑποῖα εἶχαν ἀρχίσει νὰ σήπωνται· τὰ δὲ φῶς τοῦτο ἦτο τόσον λαμπρὸν, ὥστε οἱ στρατιῶται ἔβλεπον ν' ἀναγινώσκωσιν. Ἀπ' ὀλίγον ὀλίγον ἔχασε τὴν ζωρότητα καὶ τὴν λάμψιν του, καὶ ἐξέλιπε δι' ὅλου κατὰ τὴν νύκτα τῆς 10 Ἰανουαρίου. Τοιαῦτα φῶτα, μικρὰ ἢ μεγάλα, φαίνονται πάντοτε, ὅπου ἀρχίζει νὰ γίνεται σῆψις ζωϊκῶν σωμάτων, οἷον εἰς τάφους, εἰς νερὰ σηπόμενα, εἰς πτώματα κ.τ.λ. ὅθεν ἀναπτυσσόμενοι διάφοροι αἶρες φλογιστοὶ, ἀνάπτονται ἐνομόμενοι μὲ τὸν ὀξυγόνον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ αἵρος. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν κοινὸν λαόν, ὅστις βλέπει μὲ φρίκην πᾶν φαινόμενον τοῦ ὁποίου ἀγνοεῖ τὴν αἰτίαν, νὰ πισεύῃ ὅτι εἶναι βουρκόλακκοι εἰς τὸν κόσμον. Καὶ τὸ ὄνομα δὲ μαρτυρεῖ ὅτι ἐδόθη κατὰ πρῶτον εἰς τι φαινόμενον ἐπάνω εἰς λάκκους βουρκόδεις, καθὼς εἶναι οἱ τῶν ἀκινήτων καὶ πεσηπύτων νερῶν.

I. II.

Ἡ Θ Ι Κ Α.

Ὁ Κλεάνθης ἔλεγεν, ὅτι οἱ ἀγράμματοι διαφέρουν ἀπὸ τὰ θηρία κατὰ μόνην τὴν μορφήν. — Ὁ ἀμαθὴς πλούσιος εἶναι, ἔλεγεν ὁ Διογένης, πρόβατον χρυσόμαλλον.

Ὁ ἀγαθὸς ἄρχων, ἔλεγεν ὁ Βίων, ἐκβαίνει ἀπὸ τὴν ἀρχοντείαν του ὄχι πλουσιώτερος, ἀλλὰ ἐνδοξότερος.